СОНЦА:
Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 8.26, 15.50, 7.24;
Віцебск — 8.23, 15.32, 7.09;
Магілёў — 8.15, 15.39, 7.24;
Гродна — 8.40, 16.07, 7.27;
Брэст — 8.32, 16.16, 7.49.
Гомель — 8.04, 15.45, 7.41;

МЕСЯЦ:
Маладзік 24 снежня.

ІМЯНІНЫ:
Ганны;
Зянона, Ганараты

ЗВЯЗДА

22 СНЕЖНЯ 1992 г. аўторак, № 251 (22029)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 2 рублі

РОЗГАЛАС

МЕДПРЭПАРАТЫ: САЛОДКІЯ «ЛЕДЗЯНЦЫ», ЗДАЕЦЦА, СКОНЧЫЛІСЯ

З 17 снежня павялічыліся цэны на шэраг медпрэпаратаў. Гэта падзея выклікала вялікае нездавальненне чытачоў газеты старэйшага ўзросту (рэакцыя, згадзіцеся, апраўданая). З раніцы 18 снежня ў рэдакцыю «Звязды» званілі пенсіянеры, ветэраны і цікавіліся, няўжо аптэкі Беларусі пачалі самавольна падымаць кошт медпрэпаратаў.

— Што з намі робяць? — са слязамі ў голасе пыталася Вольга Трафімаўна, інвалід II групы, якая, на жаль, свайго прозвішча не назвала. — Упакоўка цытрамону, за якую раней я аддавала 50 капеек, цяпер абыходзіцца ў 3 рублі. Калі цана на цытрамон узляцела ў 6 разоў, дык што казаць пра аналгін, кошт якога павялічыўся больш чым у 10 разоў. Да падаражання за аналгін плаціла 2 рублі 50 капеек. Сёння ж у аптэцы прыйшлося выкласці 35 рублёў. Як цяпер жыць нам, пенсіянерам, інвалідам, калі і здароўе слабае, і кожны рубель на ўліку?

Што адказаць чытачу? Заспакоіць і паабяцаць: больш узлёту цэн на медпрэпараты не прадугледжваецца? Або нагадаць, што з 1 студзеня мінімальная зарплата будзе 3.000 рублёў?

— Да новага года цэны на медпрэпараты мяняцца не будуць,— гавораць у Дэпартаменце цэн Дзяржэканамплана. Прычым не будуць мяняцца на 180 назваў лекавых сродкаў, цэны на якія Міністэрства аховы здароўя ўзгадняла з дэпартаментам. У гэты пералік уваходзяць жыццёва неабходныя лекі, сродкі на якія выдаткоўваюцца з бюджэту Рэспублікі Беларусь. Астатнія медпрэпараты знаходзяцца на свабодных цэнах. Завод медпрэпаратаў не можа выраблящь усе лекі, патрэбныя насельніцтву, бо няма сыравіны. Натуральна, што многія медпрэпараты закупляюцца за мяжой, а тут нейкія абмежаванні для «фантазіі» цэн не ўстановіш.

Такім чынам, падстаў для поўнага расчаравання пакуль няма. Хаця «ледзянец», які прапанавалі жыхарам Беларусі (маюцца на ўвазе тыя 180 назваў лекавых сродкаў, цэны на якія да 1993 года не падымуцца), не такі ўжо і салодкі.

Больш прыемнай навіной для ўсіх з'явіцца пагадненне, якое ў пятніцу было падпісана паміж урадам і прафсаюзамі. Згодна з ім, у першым квартале 1993 года не будуць падымацца цэны на асноўныя віды хлеба і малако. Апошняя навіна, спадзяюся, зможа крыху падняць настрой пенсіянерам (ды і не толькі ім) пасля цэлага шэрагу падаражанняў.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

«ВЫРАТАВАННЕ» ВЫРАТУЕ?

ГОМЕЛЬ. 100 тысяч долараў ЗША і 1 млн. рублёў — такі ўклад Гомельскага аблвыканкома ў толькі што створаны ім жа пры Упраўленні аховы здароўя спецыяльны валютны і рублёвы фонд для цяжкахворых дзяцей Чарнобыля «Выратаванне».

За час, які прайшоў пасля аварыі на Чарнобыльскай АЭС, у вобласці значна павялічылася колькасць хворых дзяцей, з рознымі паталагічнымі адхіленнямі. Справіцца з гэтай бядой вельмі цяжка: устарэлае медабсталяванне, адсутнасць неабходных лекаў... Лячэнне і адпачынак дзяцей за мяжой патрабуе значных валютных сродкаў, да таго ж у некаторых былых рэспубліках Савецкага Саюза таксама патрабуюць плату за лячэнне ў валюце. Вось і прынята рашэнне ў адказ на шматлікія звароты медыкаў, жыхароў Гомельшчыны аб стварэнні фонду «Выратаванне». Папаўняцца ён будзе за кошт адлічэнняў прамысловых прадпрыемстваў, арганізацый, камерцыйных структур.

ГРОДЗЕНСКАГА ВУЧОНАГА БУДУЦЬ ВЕДАЦЬ НА МАРСЕ

ГРОДНА. Упершыню заслугі выкладчыка Гродзенскага ўніверсітэта адзначаны на прэстыжным узроўні Акадэміі касманаўтыкі ў Маскве. Гаворка ідзе аб прафесары А. І. Яроцкім, які распрацаваў унікальную канцэпцыю выжывання чалавека ва ўмовах працяглага касмічнага палёту. І не такой фантастычнай здаецца цяпер экспедыцыя на Марс, якая працягнецца каля 3 гадоў і ля вытокаў якой стаіць прафесар з беларускага горада Гродна. Аднак, здаецца, ужо не прафесар, бо Акадэмія касманаўтыкі ўдастоіла яго звання ганаровага акадэміка.

СУСТРЭЧА Ў МІРСКІМ ЗАМКУ

У гарадскім пасёлку Мір 21 снежня адбылася сустрэча Старшыні Савета Міністраў Беларусі Вячаслава Кебіча, кіраўнікоў міністэрстваў і ведамстваў, творчых саюзаў рэспублікі з прадстаўнікамі інтэлігенцыі — вядомымі пісьменнікамі, мастакамі. Удзельнікі сустрэчы агледзелі замак, азнаёміліся з экспазіцыяй музея. Затым у Камінная зале адрэстаўрыраванай Паўночна-Заходняй вежы вядомага ўсяму свету помніка XV стагоддзя, адбыўся зацікаўлены абмен думкамі аб шляхах адраджэння нацыянальнай гісторыі і культуры, роднай мовы.

На сустрэчы выступіў Вячаслаў Кебіч.

БЕЛІНФАРМ.

АДЗІН ПІШАМ—ДВА Ў ПАМЯЦІ

Пасля таго, як дэпутаты Вярхоўнага Савета адмовілі ў прыняцці законапраекта аб стварэнні свабодных эканамічных зон на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, прадстаўнікі Саўміна прапанавалі дэпутатам новыя праекты дакументаў.

Адным з маштабных інвестыцыйных праектаў, здольных пераламаць не зусім дынамічную тэндэнцыю замежнага інвесціравання на тэрыторыі рэспублікі, спецыялісты лічаць пераўтварэнне Мінскага навукова-вытворчага аб'яднання «Цэнтр». Яно само можа стаць кампактнай індустрыяльнай зонай. Праект прадугледжвае ажыццявіць выхад на сусветны рынак тэхнікі і тэхналогій, распрацаваных гэтым аб'яднаннем. Ужо на першым этапе зона будзе налічваць да 20 тысяч сучасных рабочых месц. Для іх стварэння выкарыстаюць 2,5—3 мільярды долараў ЗША. Свой намер прыняць удзел у рэалізацыі гэтага праекта і яго фінансаванні выказалі многія буйнейшыя фірмы Злучаных Штатаў, сярод якіх група фірм, якую ўзначальвае кампанія «ДКМ індастрыа», фірмы Германіі, іншых дзяржаў Еўропы.

Эканамісты лічаць, што не менш перспектыўным будзе і праект, падрыхтаваны Навукова-даследчым эканамічным інстытутам Дзяржэканамплана, па якому свабодная эканамічная зона можа быць створана ў раёне аэрапорта «Мінск-2». Тут плануецца мець шэраг змешаных прадпрыемстваў высокіх тэхналогій, якія разам з вытворчасцю арганізуюць правядзенне навуковых даследаванняў, што дасць магчымасць абучаць беларускіх спецыялістаў навейшым спосабам вядзення гаспадаркі, выпускаць навукаёмістую прадукцыю і такія неабходныя тавары народнага спажывання.

БЕЛІНФАРМ.

ЯШЧЭ АДЗІН ПРЫЗ ВІТАЛЮ ШЧЭРБУ

Мінчанін Віталь Шчэрба быў удастоены «Гран-пры» Акадэміі спорту Францыі — галоўнай узнагароды, якая штогод прысуджаецца гэтай арганізацыяй лепшым спартсменам свету.

БелаПАН.

БЕЛАРУСЬ — МАЛДОВА:

Падпісаны дагавор аб дружбе і супрацоўніцтве

— Нам трэба многае пераняць адзін у аднаго, бо беларусы і малдаване невялікія народы і нам неабходна вучыцца адзін у аднаго самастойна вырашаць вялікія пытанні, — сказаў Станіслаў Шушкевіч адразу пасля прызямлення ў Кішынёўскім аэрапорце ў час сустрэчы беларускай дэлегацыі, што прыбыла ў сталіцу Малдовы з афіцыяльным візітам у другой палавіне дня 20 снежня.

У састаў дэлегацыі Беларусі, якую ўзначальваў кіраўнік парламента нашай рэспублікі, уваходзілі міністр замежных спраў Пётр Краўчанка, кіраўнікі пастаянных камісій Вярхоўнага Савета Беларусі Леанід Козік, Міхаіл Слямнёў, парламентарыі Уладзімір Заблоцкі, Іван Цярэшка, іншыя афіцыяльныя асобы.

У аэрапорце, упрыгожаным дзяржаўнымі сцягамі Беларусі і Малдовы, Станіслава Шушкевіча цёпла віталі прэзідэнт Малдовы Мірча Снегур, Старшыня Вярхоўнага Савета Аляксандру Машану і кіраўнік урада Малдовы Андрэй Сангелі. Дзяўчаты і хлопцы ў нацыянальных касцюмах уручылі высокім гасцям букеты кветак, паднеслі хлеб-соль. Прагучалі гімны Беларусі і Малдовы. Станіслаў Шушкевіч і Мірча Снегур прынялі рапарт начальніка ганаровай варты і абышлі строй воінаў.

У той жа вечар ад імя прэзідэнта Рэспублікі Малдова Мірчы Снегура была дадзена афіцыяльная вячэра ў гонар Старшыні Вярхоўнага Савета Беларусі Станіслава Шушкевіча.

Праграма панядзелка была даволі насычанай. Яна пачалася сустрэчай Станіслава Шушкевіча са старшынёй парламента Малдовы Аляксандру Машану. Яе працягам стала гутарка з членамі прэзідыума малдаўскага парламента. Затым на працягу гадзіны праходзіла сустрэча Старшыні Вярхоўнага Савета Беларусі з прэзідэнтам Мірчам Снегурам.

Адразу ж пасля поўдня адбылося падпісанне Дагавора аб дружбе і супрацоўніцтве паміж Рэспублікай Беларусь і Рэспублікай Малдова. Дагавор падводзіць палітычную і прававую базу пад разнабаковыя адносіны паміж дзвюма незалежнымі дзяржавамі, што дазволіць узняць гэтыя сувязі на новы ўзровень. На кароткай прэс-канферэнцыі, якая адбылася адразу пасля падпісання дагавора, Станіслаў Шушкевіч і Мірча Снегур выказалі ўзаемнае задавальненне вынікамі сустрэч і падпісаным дагаворам, які, на іх думку, адкрывае шырокія перспектывы для супрацоўніцтва, што ўжо мае вялікую гісторыю і традыцыі. У мэтах развіцця дагавора будзе падпісаны шэраг новых пагадненняў па пытаннях эканомікі, навукі, культуры. Беларускі бок прапанаваў таксама падрыхтаваць і падпісаць дакумент, які гарантаваў бы і абараняў правы беларусаў у Малдове і малдаван у Беларусі.

Вечарам у панядзелак беларуская дэлегацыя вярнулася ў Мінск.

БЕЛІНФАРМ.

ГОЛЫЕ ФАКТ

Мяшкі з рублямі, якія ў ходзе чэрвеньскай грашовай рэформы жыхары Эстоніі абмянялі на кроны, да гэтага часу ляжаць у падвалах банка Эстоніі. Паведамляючы пра гэта, агенцтва ЭТА адзначае, што ў эстонскіх банкіраў мелася дагаворанасць з Расіяй аб тым, што ўся гэта грашовая маса будзе адпраўлена ў Маскву, але толькі ва ўвязцы з вырашэннем пытання аб знешнім доўгу.

Устаноўлены часовыя стаўкі на выдачу віз для тых, хто едзе ў Грузію. Разавая віза (да 60 дзён) будзе каштаваць 30 долараў ЗША, шматразовая — 90, транзітная — 15 долараў.

А вось каб уехаць у Латвію, візы пакуль не трэба. На граніцы прад'яўляецца толькі агульнаграмадзянскі пашпарт, куды ставіцца пячатка, якая дае права знаходзіцца ў дзяржаве 90 дзён.

Пахіснуўся курс літоўскага талона ў адносінах да рубля. Калі нядаўна ён складаў 50:100, дык зараз —70:100. Афіцыяльна падзенне курса пакуль ніяк не каменціруецца. У Літве чакаюць вяртання рубля ва ўнутрырэспубліканскі абарот.

ДА ВЕДАМА ЎЛАДАЛЬНІКАЎ АБЛІГАЦЫЙ

Паводле звестак Мінфіна Беларусі, у большасці рэспублік былога Савецкага Саюза не вызначаны парадак выкупу каштоўных папер, выпушчаных раней СССР, у прыватнасці аблігацый мэтавай беспрацэнтнай пазыкі 1990 года на набыццё тавараў працяглага карыстання.

Рэспубліка Беларусь заключыла пагадненне з Расійскай Федэрацыяй аб механізме абслугоўвання і пагашэння ўнутранага доўгу былога СССР насельніцтву па каштоўных паперах. Аднак канкрэтныя размеры індэксацыі пры выкупе каштоўных папер агаворены не былі. Прыняцце рашэння аб індэксацыі кожнай з рэспублік паасобку выклікае нараканні ўладальнікаў указаных каштоўных папер, аб чым сведчаць шматлікія пісьмы грамадзян.

У бліжэйшы час прадугледжваецца разгледзець на ўзроўні кіраўнікоў урадаў дзяржаў — удзельніц СНД шматбаковае пагадненне аб парадку выкупу каштоўных папер былога СССР.

У сувязі з тым, што раней прынятай Саветам Міністраў Рэспублікі Беларусь пастановай ад 06.04.92 г. № 186 быў устаноўлены гранічны тэрмін выкупу аблігацый мэтавай беспрацэнтнай пазыкі (да 31 снежня гг.), Савет Міністраў пастановай ад 18.12.92 г. № 761 прыпыніў (да асаблівых указанняў урада) дзеянне данай пастановы. Такім чынам, уладальнікам мэтавых аблігацый беспрацэнтнай пазыкі на тавары народнага спажывання не трэба хвалявацца, калі яны не паспелі здаць ва ўстановы Ашчаднага банка такія каштоўныя паперы. Зрабіць гэта яны змогуць у наступным годзе. Няма прычыны для шкадаванняў і ў тых грамадзян, якія паспелі расстацца са сваімі аблігацыямі. Іх аблігацыі імянныя, захоўваюцца ва ўстановах ашчаднага банка, і ў выпадку прыняцця іншага рашэння будуць праведзены пераразлікі з насельніцтвам, якое здало аблігацыі.

МІНІСТЭРСТВА ФІНАНСАЎ.

ПАСТФАКТУМ

АЛЬГІРДАС БРАЗАЎСКАС ПЕРАСЦЕРАГАЕ БЕЛАРУСЬ АД ЛІТОЎСКІХ ПАМЫЛАК

ПАСЛЯСЛОЎЕ ДА ВІЗІТУ Ў МІНСК ВЫКОНВАЮЧАГА АБАВЯЗКІ ПРЭЗІДЭНТА ЛІТВЫ

Назіраючы за шляхам Літвы, якім яна ідзе ў Еўропу, мы можам не толькі выкарыстаць яе багаты станоўчы вопыт эканамічных і палітычных рэформ, але і ўсцерагчыся ад многіх памылак. Мяркую, гэта выснова—адна з галоўных сярод тых, што зрабілі вядучыя беларускія палітыкі пасля кароткага візіту Альгірдаса Бразаўскаса,— апошняга лідэра Літвы камуністычнай і другога па ліку лідэра Літвы дэмакратычнай.

Наша паўночная суседка, пачынаючы з першых гадоў гарбачоўскай перабудовы, заўсёды імкнулася быць на некалькі крокаў наперадзе за іншых у пошуку шляхоў да дэмакратыі. Гэта прага волі і незалежнасці дорага ёй абыходзілася. За кожны глыток свабоды даводзілася плаціць самай высокай цаной.

Мы не спяшаліся ўслед за ёю па цаліку. На вуліцах Мінска не было танкаў, мы не хавалі загінуўшых на барыкадах... Гэта добра. Але не мелі і свайго жывога ланцуга Балтыйскага шляху; мы ,па вялікаму рахунку, не згуртавалі нацыю ў барацьбе за незалежнасць так, як гэта здолелі зрабіць літоўцы.

...Тэма мінулага міжволі прысутнічала ў гэтым візіце. Многія з тых беларускіх парламентарыяў, якія стоячы віталі ў зале Вярхоўнага Савета літоўскага лідэра, — напэўна, памятаюць яго па сумеснай партыйнай рабоце, па тых часах, калі дзве савецкія рэспублікі, а значыць, і дзве рэспубліканскія партарганізацыі, — супрацоўнічалі і спаборнічалі.

Альгірдас Бразаўскас не забыў пра тую пару. І, згадваючы пра яе на прэс-канферэнцыі, гаварыў без іроніі і асуджэння. І ўсё ж—глыбока памыляюцца тыя, хто разлічвае ўбачыць у сённяшнім старшыні Сейма выразныя рысы першага сакратара КПЛ. З камунізмам Бразаўскас, як і яго партыя,— паканчылі. Пра гэта в. а. Прэзідэнта Літвы яшчэ раз заявіў у Мінску, падкрэсліўшы сацыял - дэмакратычную накіраванасць цяперашняй Дэмакратычнай партыі працы і тое, што яе новыя ідэалы ўжо прызналі многія сацыял-дэмакратычныя партыі Еўропы.

Альгірдас Бразаўскас быў і застаецца гаспадарнікам у лепшым сэнсе слова, — нават заняўшы найвышэйшы дзяржаўны пост. Яго візіт на Беларусь —у найменшай ступені візіт суседскай ветлівасці. З трыбуны беларускага парламента ён не дэклараваў традыцыйныя ў такіх выпадках запэўніванні ў дружбе і добрасуседстве, а адразу выклаў канкрэтныя напрамкі эканамічнага супрацоўніцтва.

Абедзве нашы краіны ў моцнай залежнасці ад расійскіх сыравінных крыніц. Літва спадзяецца на тое, што Беларусь, якая пакуль што застаецца ў фаварытах Масквы і мае больш лёгкі доступ да расійскай нафты, пойдзе на рээкспарт энерганосьбітаў узамен на літоўскую электраэнергію. Акрамя таго, усе шляхі нашай паўночнай суседкі на поўдзень і ўсход вядуць праз Беларусь. Зацікаўленасць Літвы ў гэтых транзітных каналах намнога большая за тую, якую ўяўляюць для нас шляхі праз Літву. Затое сухапутная Беларусь з разлікам прыкідвае выгаднасць Клайпедскага порта для сваіх марскіх перавозак.

На сустрэчы з журналістамі Бразаўскас шмат гаварыў пра сельскагаспадарчыя праблемы. Кавалерыйская атака на калгасы і саўгасы закончылася ў Літве крахам той сістэмы, якая лічылася ледзь не ўзорнай у былым Саюзе. Сельскагаспадарчая вытворчасць упала напалавіну адносна той, што была пры калгасах.

— Эканоміка мае свае аб'ектыўныя законы і іх нельга ігнараваць, — заўважыў з гэтай нагоды Бразаўскас. — Мы выступалі за тое, каб прыпыніць гэты працэс. Менавіта таму нас і падтрымала на выбарах значная частка вясковага насельніцтва.

Адбітак нядаўніх перадвыбарных баталій, было прыкметна, дагэтуль сказваецца на эмацыянальным стане Альгірдаса Бразаўскаса. Ён шмат і ахвотна гаварыў пра цяперашнюю палітычную сітуацыю ў Літве, якая чакае новых — прэзідэнцкіх — выбараў, што адбудуцца 14 лютага наступнага года. Днямі новы літоўскі прэм'ер Браніславас Лубіс сфарміраваў кабінет міністраў. Цікава, што сярод 17 уладальнікаў міністэрскіх партфеляў членскія білеты ДППЛ маюць толькі трое. Нават законным чынам заваяваўшы ўладу ў краіне, партыя Бразаўскаса не імкнецца манапалізаваць яе. Наўрад ці гэта ўсяго толькі добра засвоены ўрок мінулага. Проста Бразаўскас імкнецца да згоды і стабільнасці.

Лідэр Літвы скептычна адгукнуўся аб перспектывах Садружнасці Незалежных Дзяржаў у яе цяперашнім выгля-

(Заканчэнне на 3-й стар.).

Беларусь збірае сваіх сыноў і дачок

19—20 снежня Мінск стаў месцам збору беларусаў блізкага замежжа. Гісторыя распарадзілася так, што замежжам стала не толькі Беласточчына, але і Прыбалтыка, Украіна, Малдова, Крым, Якуція. На ўсёй неабсяжнай тэрыторыі былога Саюза жывуць і працуюць мільёны нашых суродзічаў. Многія з іх, апынуўшыся ў чужым асяроддзі, асімілёваліся, забыліся на сваю родную мову. Але нямала і такіх, хто параненейшаму захоўвае культурныя традыцыі свайго народа, хоча адчуваць сябе беларусам, мець духоўную сувязь са сваёй Бацькаўшчынай, быць ёй карысным, спрыяць яе адраджэнню.

На жаль, у адносінах да сваіх суайчыннікаў, што пражывалі за межамі Беларусі— у тых жа былых савецкіх рэспубліках, а таксама і на спрадвечных (этнічных) беларускіх землях, якія ў выніку палітычных гульняў належаць цяпер іншым дзяржавам, наша краіна праяўляла, можна сказаць, раўнадушнасць, быццам мачаха да чужых дзяцей.

І толькі ў апошні час такія адносіны сталі змяняцца. Сведчаннем гэтага і стаў Першы сход беларусаў блізкага замежжа. Трэба сказаць, што на заклік згуртавання «Бацькаўшчына», якое стала ініцыятарам склікання Сходу, дапамагчы сродкамі ў правядзенні гэтага мерапрыемства адгукнуліся перш за ўсё ўрадавыя структуры — міністэрствы адукацыі, інфармацыі, культуры, замежных і ўнутраных спраў, абароны, мытнага камітэта, а таксама беларускія фірмы «Амега» з Беласточчыны, «Беларускі шлях» з Рыгі, «Дайнова» з Мінска.

На Сход беларусаў прыбылі нашы суродзічы з самых аддаленых мясцін былога Саюза, нават з Якуціі. Больш за 200 чалавек — прадстаўнікоў беларускіх культурных таварыстваў змаглі нарэшце выйсці на трыбуну і расказаць, як ім жывецца, з якімі праблемамі даводзіцца сутыкацца, якімі яны бачаць у далейшым свае ўзаемаадносіны з радзімай.

Трэба адзначыць, што гаворка адбывалася не ў вузкім коле патрыётаў беларушчыны з інтэлігенцкага асяроддзя. Сход вітаў Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслаў Шушкевіч. Ён звярнуўся да прысутных з такімі словамі:

— Я перакананы, што з нашым беларускім характарам, з нашым геапалітычным становішчам Беларусь зможа заняць дастойнае месца і ў Еўропе, і ў сусветнай супольнасці. Мяне вельмі і вельмі цешыць памяркоўнасць падыходаў кіраўніцтва «Бацькаўшчыны» ў адносінах да эміграцыі, да суайчыннікаў, што пражываюць за межамі сваёй краіны. А таксама тое, што на чале аб'яднання знаходзіцца чалавек, які з'яўляецца гонарам беларускай культуры. Васіль Быкаў будзе гарантам таго, што не будзе зроблены занадта рашучы ход, альбо ход назад, альбо не ў тым напрамку.

Праграма Сходу была пабудавана так, каб змаглі выступіць усе прыехаўшыя госці, а таксама кіраўнікі важнейшых дзяржаўных структур Беларусі. У зале пасяджэнняў было нямала вайскоўцаў. Выступіўшы перад прысутнымі старшыня БЗВ М. Статкевіч абмаляваў сітуацыю, у якой апынуліся беларусы, якія знаходзяцца цяпер у арміях іншых незалежных дзяржаў, а хацелі б служыць і абараняць інтарэсы сваёй дзяржавы.

У перапынках паміж пасяджэннямі адказнымі работнікамі міністэрстваў і ведамстваў былі праведзены кансультацыі для прадстаўнікоў беларускіх суполак па канкрэтных праблемах набыцця беларускага грамадзянства, уласнасці, іншых пытаннях.

Цікавым дакументам Сходу з'яўляецца праект канцэпцыі дзяржаўнай праграмы «Беларусы ў свеце». У ім, у прыватнасці, адзначаецца, што захаванне і ўмацаванне дзяржаўнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь разам з яе сацыяльна-эканамічным і нацыянальна-культурным абнаўленнем патрабуюць кардынальных перамен нашых адносін да беларускага замежжа. Ад колішняй палітыкі канфрантацыі з нашымі суродзічамі, якія аказаліся за межамі Беларусі і былога Саюза, поўнага ігнаравання іх нацыянальна-культурных інтарэсаў і пазбаўлення ўсякай маральнай, духоўнай і іншай падтрымкі з боку сваёй гістарычнай Айчыны, трэба пераходзіць да палітыкі ўсебаковага супрацоўніцтва.

У бліжэйшых нумарах мы прапануем вашай увазе выступленні асобных удзельнікаў сходу і раскажам пра тое, як праходзіла прэс-канферэнцыя з нагоды I сходу беларусаў.

Таццяна АНТОНАВА.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

ВЫСОКІЯ ГОСЦІ НА СВЯЦЕ ГІГАНТА ІНДУСТРЫІ

ЧАМУ АЛЬГІРДАС БРАЗАЎСКАС ЗАТРЫМАЎСЯ НА ДЗЕНЬ У БЕЛАРУСІ

Банальная фраза «Жыццё ўносіць карэктывы» ў данай сітуацыі вельмі дарэчы. Візіт выконваючага абавязкі прэзідэнта Літвы А. Бразаўскаса быў разлічаны на дзень, аб чым і было аб'яўлена грамадскасці. Але яго праграму істотна падкарэкціравалі бабруйскія шыннікі, якія запрасілі першую асобу Літвы наведаць іх прадпрыемства і адсвяткаваць разам 20-годдзе з дня пуску Беларускага шыннага камбіната.

Падзея гэта значная, у нейкім сэнсе нават эпахальная ў эканамічным жыцці нашай рэспублікі. Магчыма, узніклі па ходу візіту яшчэ нейкія дадатковыя абставіны. Як бы там ні было, але А. Бразаўскас прыняў запрашэнне шыннікаў. Разам з ім у Бабруйск прыбыў Старшыня Савета Міністраў Беларусі В. Кебіч.

Высокія госці наведалі цэхі камбіната «Белшына». Гэта непрацяглая экскурсія зрабіла ўражанне на звычайна стрыманага А. Бразаўскаса: ён не хаваў свайго захаплення велізарнымі маштабамі камбіната, аб'ёмамі яго вытворчасці. Думаецца, гэта былі не дзяжурныя словы з нагоды юбілею. Бабруйскі камбінат — гігант, роўных якому яшчэ трэба пашукаць. Ва ўсякім разе большага ў Еўропе не знайсці.

Скажаце: ці варта ўжо так радавацца гэтаму ўвасабленню былой дзяржаўнай палітыкі гігантаманіі? Можа, і не варта, але і сумаваць таксама не трэба. А хутчэй — ганарыцца тым, што такое ўнікальнае прадпрыемства існуе і паспяхова развіваецца ў рэспубліцы. Вось некаторыя лічбы і факты. «Заводы «Белшыны» — гэта прадпрыемствы сучаснай тэхналогіі, высокай механізацыі і аўтаматызацыі вытворчых працэсаў. Зараз тут выпускаецца 26 тыпа-памераў шын агульнай колькасцю 5,1 млн. штук у год. На стадыі асваення яшчэ 10 новых мадыфікацый шын. У першым квартале 1993 года пачнуць выпускацца шыны для «Волгаў», некаторых відаў трактароў, «Ікарусаў», суперМАЗаў і г. д. А завод звышбуйнагабарытных шын з'яўляецца манапалістам па вырабу «абутку» для велізар-

(Заканчэнне на 3-й стар.).

КАРЭСПАНДЭНТ ВЫЕХАЎ НА МЕСЦА

«ВЫДЗЕЛІЦЬ КВАТЭРУ»— І... «ВЫСЕЛІЦЬ»

ЧАМУ ЎЗНІК ЖЫЛЛЁВЫ КАНФЛІКТ, ЯКІ ПРАЦЯГВАЕЦЦА ЎЖО ДВА ГАДЫ

ГЭТЫ ЗВАНОК у кватэру быў зусім нечаканы, але настойлівы. Старэйшая ўнучка, шасцікласніца, адразу пабегла да дзвярэй, але Вера Фёдараўна яе спыніла. Падумала: у наш неспакойны час, ліха яго ведае, хто гэта можа быць?

— Вам тэлеграма, — пачулася з лесвічнай пляцоўкі. —Гэта Ніна, разам працую з вашай Валяй.

Але бабка Вера не паверыла і западозрыла, што тут нешта не так: чаму гэтую тэлеграму не паштальёнка прынесла ці не ўзяла дачка, а з'явілася з ёю нейкая незнаёмая Ніна?

А тым часам зноў пазванілі, яшчэ больш настойліва, і ўсё той жа голас запатрабаваў:

— Ды хутчэй адчыняйце — вам тэрміновая тэлеграма!

Веры Фёдараўне так і цюкнула: памерла ў вёсцы яе старэнькая, васьмідзесяціпяцігадовая маці. Ах, не ў час. Як на тую бяду зяць паехаў на гадавіну бацькі, а тут новае гора нашчасце.

І яна дрыготкімі рукамі адчыніла. Але тое, што ўбачыла, ніяк не магла ўцяміць. На лесвічнай пляцоўцы тоўпіліся незнаёмыя ёй людзі, якія адразу рынуліся ў кватэру. Ніхто ёй не ўручыў тую «тэрміновую тэлеграму», затое мажныя дзецюкі валаклі канапу. Каб не збілі з ног, перапалоханая жанчына прыхінулася да сцяны і роспачна спытала: «Што вы за людзі і чаго вам тут трэба?» Але яе ніхто не слухаў. Толькі адзін мужчына, які, што метэор, насіўся па пакоі і адчуваў сябе тут па-гаспадарску (а гэта быў В. Моніч, завадатар і арганізатар акцыі), з непрытоенай злосцю кінуў: «Хопіць, старая, нажылася тут! Не хацела па-добраму, па-харошаму — выселім самі!»

І яго памагатыя сапраўды хапалі крэслы, іншыя рэчы і выносілі за дзверы, на лесвічную пляцоўку...

— Ніколі раней не ведала і не бачыла такога дзікунства,— гаварыла мне суседка, якая была сведкай драмы. — Калі пачула гэты шум і лямант, падумала, што там рабуюць ці забіваюць. А прыбегла і ўбачыла такое, што не перадаць словамі. Дзеці плачуць-крычаць, жанчына нерухома ляжыць на падлозе. Кінулася да яе, але мяне спынілі злосным вокрыкам: «Хто ты такая?» Не хачу нават успамінаць. Адно скажу: дзейнічалі яны, як варвары, калі не горш. А яшчэ інстытуцкія...

Скажаце — дэтэктыў? Не, усё гэта адбывалася ў жылым гарадку Беларускага навукова-даследчага інстытута земляробства і кармоў (БНДІЗК). І якой бы дэфіцытнай ні была газетная плошча, назаву «герояў» гэтага бесчалавечнага ўчынку, пераважная большасць якіх — работнікі вядомай і слаўтай навуковай установы. Вось, калі ласка: В. Моніч, інжынер (зараз працуе на хлебазаводзе); А. Шугар, былы старшыня прафкома; Ф. Батура, старшыня жыллёвай камісіі, народны дэпутат гарсавета; У. Яроменка, загадчык лабараторыі штучнага клімату, цяпер дырэктар МП «Фітатрон»; А. Пратасевіч, начальнік ЖКА; Н. Мурашка, былы член прафкома (гэта яна званіла ў кватэру); Іна Белабановіч, дачка В. Моніча, ніколі ў БНДІЗК не працавала; Ігар Белабановіч, яго зяць, ваеннаслужачы (з кастрычніка сёлетняга года шафёр дырэктарскай аўтамашыны).

Гэта яны самавольна выселілі пенсіянерку, інваліда II групы В. Котаву з кватэры № 56 дома № 16 па вуліцы Ціміразева, хоць яна жыла ў ёй з сям'ёй дачкі і зяця з 1986 года і была тут прапісана ў 1989-м.

А трапіла Вера Фёдараўна ў Жодзіна, як кажуць, не ад лёгкага жыцця. Незайздросны ў яе лёс. Не склалася сямейнае жыццё, засталася з двума малымі дочкамі. Але выгадавала, усё зрабіла, каб яны скончылі школу, сельгасакадэмію. 27 гадоў адпрацавала ў Мсціслаўскім раёне даяркай на калгаснай ферме. Непасільнай работай падарвала здароўе. На старасці гадоў, пасля інфаркту адзінокая жанчына папрасілася да дачкі. І хоць сям'я той з чатырох чалавек не адзін ужо год цяснілася ў аднапакаёўцы, плошча якой усяго 21 квадратны метр, маці далі прытулак, а потым прапісалі. (Дарэчы, па просьбе, пад якой стаяць подпісы дырэктара інстытута У. Самсонава, старшыні прафкома В. Лаўруковіча).

І вось на гэты куток пенсіянеркі прафкомаўцы з навукоўцамі зрабілі такі набег. Вынікі яго даволі сумныя, хоць маглі быць і непрадказальнымі, нават трагічнымі. Жанчына ў непрытомным стане, з сардэчным прыступам на «хуткай дапамозе» была дастаўлена ў рэанімацыйнае аддзяленне, а затым амаль месяц праляжала ў бальніцы. Цяжкі дыягназ засведчвае даведка намесніка галоўнага ўрача Жодзінскай гарпаліклінікі В. Люцікава.

Вельмі дзіўна атрымліваецца. Чалавек ледзь не аддаў Богу душу, а вінаватыя ў гэтым абышліся лёгкім спалохам. Крымінальную справу Смалявіцкая міжрайпракуратура спыніла з-за адсутнасці саставу злачынства, а вынесеную пастанову накіравала на разгляд у адміністрацыйную камісію пры Жодзінскім гарвыканкоме. Ах, і напалохалі!

Але справа не толькі ў гэтым. Выпісалася Вера Фёдараўна з бальніцы, а жыць няма дзе. Яе нахабна выкінутая маёмасць апынулася на складзе ЖКА, а кватэру занялі новыя жыльцы — маладая сям'я Белабановічаў, якія неўзабаве, як мне гаварылі, паехалі на заработкі па найму ў Германію.

З-ЗА ЧАГО БЫЎ УЧЫНЕНЫ ўвесь гэты вэрхал, рэха ад якога пайшло шырокімі кругамі?

— А таму, што Краўчанкі несумленныя і нахабныя людзі, — прама сказаў пры сустрэчы дырэктар БНДІЗКа У. Самсонаў. — Выцягнулі з вёскі маці, захапілі дзве кватэры, а цяпер дабіваюцца нейкай справядлівасці, распачалі бясконцую судовую цяганіну.

— Яны самі сабе ўскладнілі жыццё, наладзілі гэту калатнечу, — кінуў цяперашні старшыня прафкома П. Мядзелец, які прысутнічаў пры нашай размове.

— Вось іменна, — падхапіў Уладзімір Паўлавіч і працягваў: — Ніхто іх ніколі і не ў чым не крыўдзіў. Пабудавалі дачу, гараж, маюць машыну. Дзяцей у садок уладкоўвалі. Ні ў чым не было ніякай дыскрымінацыі. І з жыллём пайшлі насустрач. Я сам на канферэнцыі прасіў без чаргі выдзеліць Краўчанкам кватэру.

Сапраўды, у верасні 1990 года на агульнаінстытуцкай канферэнцыі было вырашана выдзеліць 5 працэнтаў жылля ў новым доме № 17 па вул. Ціміразева для перадавікоў вытворчасці і высокакваліфікаваных спецыялістаў, якія ўнеслі значны ўклад у развіццё інстытута. Зразумела, прэтэндэнтаў набралася нямала, але пры галасаванні шчаслівымі (па большасці галасоў) аказаліся П. Нікановіч, В. Краўчанка і У. Каранеўскі. Адпаведна, на наступны дзень рашэннем прафкома і адміністрацыі інстытута з мэтай паляпшэння жыллёвых умоў сям'і В. Краўчанкі на 5 чалавек была выдзелена двухпакаёвая кватэра № 11, плошчай 29,9 квадратных метра (што не адпавядала прадугледжанай заканадаўствам норме 8—12 кв. метраў на чалавека) без зняцця з чаргі.

Здавалася б, Валерыю Міхайлавічу толькі радавацца, а ў выніку такога «паляпшэння і расшырэння» яго напаткалі адны непрыемнасці. Ды і наогул выйшаў непрадбачаны канфуз. В. Котава, даведаўшыся аб выдзяленні ўсяго двухпакаёўкі, заявіла зяцю і дачцэ, што мяняць раскладушку на раскладушку яна не будзе і туды жыць не пойдзе, а застанецца на ранейшым месцы. Аднак гэту кватэру, таксама з парушэннем заканадаўства, ужо выдзелілі І. Балабановіч і выпісалі на яе ордэр.

Адным словам, атрымалі Краўчанкі ключы ад новай кватэры і перабраліся ў яе толькі з непаўналетнімі дзецьмі.

— Каб мы ведалі, што пасля гэтага пачалося, — з крыўдай расказвае Валянціна Васільеўна. — Выпісаны ордэр нам на рукі не аддалі (не выдалі яго і па сённяшні дзень — І. Б.). Запатрабавалі неадкладна забраць да сябе маці ці вызваліць новую кватэру. Мы, зразумела, адмовіліся. Тады сталі пагражаць, што ўсё роўна адбяруць, выганяць...

Але і на гэтым усё не скончылася. Збіраецца прафком на сваё пасяджэнне і выносіць рашэнне пазбавіць В. Краўчанку і яго жонку ўсіх відаў прэміі па выніках года, а таксама перанесці чаргу на жыллё на дзесяць нумароў назад. Толькі пратэст пракурора дазволіў са спазненнем на некалькі месяцаў атрымаць затрыманыя грошы. А чарговасць на кватэру, як пацвердзіла начальнік аддзела кадраў В. Кавецкая, перанесена і не аднойчы, чым быў праігнараваны пракурорскі пратэст.

Не дапамаглі і такія санкцыі. Тады дырэктар БНДІЗКа У. Самсонаў і загадчык аддзела па ўліку і размеркаванню жылля Жодзінскага гарвыканкома Г. Акуневіч накіроўваюць у нарсуд Смалявіцкага раёна і г. Жодзіна іскавую заяву, дзе адказчыку інкрымінуецца цэлы букет абвінавачанняў, некаторыя з якіх не маюць аніякага абгрунтавання і нават выглядаюць абсурднымі. Хоць бы вось такое: «Наўмыснае ўмаўчанне Краўчанкі В. М. аб абставінах, маючых істотнае значэнне —адмова Котавай В. Ф. ад перасялення ў прадастаўленае памяшканне, садзейнічала атрыманню Краўчанкам В. ордэра № 043769 на кв. № 11 дома 17 па вул. Ціміразева ў г. Жодзіна. Лічым указаны ордэр несапраўдным...»

Чаго ж патрабуюць У. Самсонаў і Г. Акуневіч? Выселіць сям'ю В. Краўчанкі ў жылое памяшканне, якое яна займала раней, прытым робяць такую «забойную» прыпіску: «Іншага жылля прадаставіць не маем магчымасці». Затое, ведаеце, што прапануюць? Перасяліць у гэту кватэру сям'ю І. Балабановіч. Бачыце, што атрымліваецца; як для Краўчанкаў, то замнога, а для іх найпершых канкурэнтаў (на тры чалавекі)—калі ласка.

І каб усё гэта выглядала пераканаўча, справядліва, праводзіцца другая канферэнцыя працоўнага калектыву, на якой па прапанове дырэктара адмяняецца рашэнне папярэдняй як незаконнае. Маўляў, Краўчанкі ніякімі наватарамі і перадавікамі вытворчасці не з'яўляюцца. А на тое, што Валерый Міхайлавіч у інстытуце працуе 20 гадоў, што ён кандыдат біялагічных навук, а стаж работы тут Валянціны Васільеўны таксама не намнога меншы —нуль увагі.

Ды што там нейкія довады і характарыстыкі, калі нават рашэнне народнага суда Смалявіцкага раёна і г. Жодзіна пад старшынствам Я. Гічанскага, якое не абскарджана ў прадугледжаныя 10 дзён і 6.01. 1992 года ўступіла ў сілу, не паставіла ўсё на сваё месца. А згодна арт. 63 Жыллёвага кодэкса Рэспублікі Беларусь, калі грамадзяне перасталі быць членамі сям'і наймальніка, але працягваюць пражываць у гэтым жа памяшканні, яны маюць такія ж правы і абавязкі, як наймальнік і члены яго сям'і. Больш таго, пісьмовай згоды на перасяленне ў новую кватэру ў В. Котавай ніхто не браў і ніякага пісьмовага абавязацельства наконт гэтага яна не давала. Аднак справа разбухла, абрасла новымі, часам надуманымі, падтасаванымі дакументамі і пайшла гуляць па судах — ад раённага аж да Вярхоўнага суда РБ.

Чаму ж вырашэнне гэтага пытання павісла ў паветры? Прычын тут нямала. Але, на маю думку, галоўная ў тым, што бакі не ідуць на кампраміс, не хочуць прызнаць сваіх памылак, якіх, на жаль, дапушчана шмат. І больш за ўсё праліку на рахунку адміністрацыі, прафкома інстытута і гарвыканкома. Гэта парушэнне жыллёвага заканадаўства, устарэлая, заганная практыка выпіскі і выдачы ордэраў на занятыя яшчэ памяшканні, размеркаванне і выдзяленне кватэр не тым, хто мае найбольшую патрэбу, а хто, карыстаючыся рознымі прывілеямі, патураннем начальства, прыблізнасцю да яго, праўдамі і няпраўдамі дамагаецца свайго.

ТАК, ЖЫЛЛЁ — гэта пытанне жыцця. Але пры нашай сістэме размеркавання заўсёды было, ёсць і будзе так, што адным шанцуе, а другія застаюцца пакрыўджанымі, ні з чым. Навуковыя супрацоўнікі Іраіда Міско, Галіна Некрашэвіч, Ніна Мастоўская, іншыя, з кім давялося весці размову пра гэты канфлікт, не ўтойвалі, што ў інстытуце пры размеркаванні кватэр ніколі не было парадку, справядлівасці. Спісы чарговасці, як правіла, не вывешваліся, часта губляліся. У выніку жыллё нярэдка атрымліваў не той, хто даўно працуе і мае ў ім самую вострую патрэбу, а хто больш круціцца вакол прафкома, лічыцца «сваім чалавекам» у адміністрацыі. Напрыклад, сям'я з чатырох чалавек кандыдата навук Л. Булавіна, хоць стаіць на чарзе з 1985 года, туліцца на плошчы ўсяго 17,7 кв. метра. Яшчэ горшае становішча ў кандыдата навук А. Бірукова, агранома Г. Котава, хоць яны з'яўляюцца ліквідатарамі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Але людзі пакорліва маўчаць, цярпліва чакаюць, і ім кажуць, што нічога «не свеціць»: з жыллём у інстытуце вострая праблема, яго няма.

Вось так і Краўчанкі. Калі, як характарызавалі іх мне, гэтыя ціхія, працавітыя работнікі, сумленныя і прыстойныя людзі маўчалі, нікуды не скардзіліся, то ўсё было добра. А падалі голас у абарону сваіх жыццёвых інтарэсаў — адразу сталі і абібокамі, і паклёпнікамі, і захопнікамі. Таму і вырашылі іх правучыць.

І вельмі дзіўна такія словы пра сваіх падначаленых чуць ад кіраўніка вядомай навуковай установы акадэміка У. Самсонава.

Уладзімір Паўлавіч наогул раздражнёна накінуўся на мяне з папрокам: «Вы што, прыехалі абараняць Краўчанкаў?» А затым абвінавачваў рэдакцыю «Звязды», што яна падбухторвае і вучыць іх пісаць ва ўсе канцы. Ну што тут можна сказаць? Ніхто нікога не падбухторвае і не вучыць. А вось адстойваць свае жыццёвыя правы наша газета людзям дапамагала і будзе дапамагаць. Пра гэта якраз Валерый і Валянціна Краўчанкі і прасілі ў сваім пісьме ў рэдакцыю.

І яшчэ. Гэтага непрыемнага прыватнага канфлікту магло не быць ці яго можна было даўно ўладзіць. Але ўзялі верх амбіцыя, ганарлівасць, нежаданне дэталёва і па-чалавечы разабрацца на месцы.

Іван БРАЛКА,
спец. кар. «Звязды».
г. Жодзіна.

Закон Рэспублікі Беларусь

Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях

У сувязі з прыняццем Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб зямлі Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Унесці ў Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях, прынятым Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь 6 снежня 1984 г. (ЗЗ БССР, 1984 г., № 35, арт. 505; 1986 г., № 12, арт. 148; Ведамасці Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, 1992 г., № 15, арт. 253), наступныя змяненні і дапаўненні:

1. Артыкулы 52, 53, 54, 56 Кодэкса выкласці ў наступнай рэдакцыі:

«Артыкул 52. Невыкарыстанне зямель, невыкананне патрабаванняў прыродаахоўнага рэжыму іх выкарыстання

Невыкарыстанне зямель на працягу аднаго года без уважлівых прычын, невыкананне патрабаванняў прыродаахоўнага рэжыму іх выкарыстання, а таксама невыкананне абавязковых мерапрыемстваў па паляпшэнню зямель і ахове глеб ад ветравой, воднай эрозіі і іншых працэсаў, якія пагаршаюць стан глеб, або выкарыстанне зямель не ў адпаведнасці з тымі мэтамі, для якіх яны прадастаўлены,—

цягне накладанне штрафу на грамадзян у размеры да адной мінімальнай заработнай платы і на службовых асоб — ад адной да трох мінімальных заработных плат.

Артыкул 53. Псаванне зямель

Псаванне зямель, забруджванне іх хімічнымі і штучнымі радыеактыўнымі рэчывамі, вытворчымі і іншымі адходамі і сцёкавымі водамі пры адхіленні ад норм дзеючага заканадаўства —

цягне накладанне штрафу на грамадзян у размеры ад адной да пяці мінімальных заработных плат і на службовых асоб — ад трох да дзесяці мінімальных заработных плат.

Засмечванне зямель будаўнічымі, бытавымі і іншымі адходамі і адкідамі —

цягне папярэджанне або накладанне штрафу на грамадзян у размеры да адной мінімальнай заработнай платы і на службовых асоб — ад адной да трох мінімальных заработных плат.

Артыкул 54. Несвоечасовы зварот часова займаемых зямель або невыкананне абавязкаў па прывядзенню іх у стан, прыгодны для выкарыстання па прызначэнню

Несвоечасовы зварот часова займаемых зямель, або невыкананне абавязкаў па прывядзенню іх у стан, прыгодны для выкарыстання па прызначэнню, або невыкананне ўмоў зняцця, захоўвання і нанясення ўрадлівага пласта глебы на землі, якія рэкультывуюцца, ці малапрадуктыўныя ўгоддзі —

цягне накладанне штрафу на службовых асоб у размеры ад адной да трох мінімальных заработных плат».

«Артыкул 56. Знішчэнне межавых знакаў граніц землеўладанняў і землекарыстанняў

Знішчэнне межавых знакаў граніц землеўладанняў і землекарыстанняў —

цягне накладанне штрафу на грамадзян у размеры да адной мінімальнай заработнай платы».

2. Дапоўніць Кодэкс артыкуламі 56^1, 56^2, 167^8 і 224^5 наступнага зместу:

«Артыкул 56^1. Размяшчэнне, будаўніцтва і ўвод у эксплуатацыю аб'ектаў без устройстваў, якія прадухіляюць іх шкоднае ўздзеянне на стан зямель

Размяшчэнне, будаўніцтва і ўвод у эксплуатацыю аб'ектаў без устройстваў, якія прадухіляюць іх шкоднае ўздзеянне на стан зямель,—

цягне накладанне штрафу на грамадзян у размеры ад адной да трох мінімальных заработных плат і на службовых асоб — ад трох да пяці мінімальных заработных плат.

Артыкул 56^2. Скажэнне звестак дзяржаўнай рэгістрацыі, уліку і ацэнкі зямель

Скажэнне звестак дзяржаўнай рэгістрацыі, уліку і ацэнкі зямель —

цягне накладанне штрафу на службовых асоб у размеры да адной мінімальнай заработнай платы».

«Артыкул 167^8. Парушэнне парадку вырашэння пытанняў прадастаўлення зямельных участкаў для вядзення сялянскай (фермерскай) гаспадаркі

Парушэнне ўстаноўленых тэрмінаў прыняцця рашэння аб прадастаўленні зямельных участкаў для вядзення сялянскай (фермерскай) гаспадаркі або ўтойванне даных аб наяўнасці спецыяльнага зямельнага фонду —

цягне накладанне штрафу на службовых асоб у размеры да адной мінімальнай заработнай платы».

«Артыкул 224^5. Органы па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню

Органы па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню разглядаюць справы аб адміністрацыйных правапарушэннях, прадугледжаных артыкуламі 47, 52—56^2, 167^8 гэтага Кодэкса.

Разглядаць справы аб адміністрацыйных правапарушэннях і накладаць адміністрацыйныя спагнанні ад імя органаў па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню маюць права:

старшыня Камітэта па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь і яго намеснікі — штраф у размеры да дзесяці мінімальных заработных плат;

загадчыкі аддзелаў па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню выканаўчых камітэтаў абласных Саветаў народных дэпутатаў, начальнік упраўлення землекарыстання і землеўпарадкавання выканаўчага камітэта Мінскага гарадскога Савета народных дэпутатаў і іх намеснікі — штраф у размеры да пяці мінімальных заработных плат;

загадчыкі аддзелаў па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню выканаўчых камітэтаў раённых Саветаў народных дэпутатаў — штраф у размеры да адной мінімальнай заработнай платы (за выключэннем парушэнняў, прадугледжаных артыкулам 167^8)».

3. У частцы першай артыкула 199 лічбы «45—47» замяніць лічбамі «45—46^2», а лічбы «52—56» выключыць.

4. Абзац дванаццаты пункта 1 часткі першай артыкула 234^1 выключыць.

5. У абзацы першым часткі другой артыкула 234^1 лічбы «203—224^3» замяніць лічбамі «203—224^5».

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

25 лістапада 1992 г.
г. Мінск

КАНФЛІКТЫ

Як адзін рэвалюцыянер-прафесіянал дамагаўся ад «Звязды» 300.000 рублёў

ЯК здабыць мільён? Прадпрымальныя дзялкі даўно ўжо асвоілі дзесяткі разнастайных, параўнальна сумленных спосабаў атрымання буйных сум, не канфліктуючы з Крымінальным кодэксам або віртуозна лавіруючы паміж яго супярэчлівымі артыкуламі. У апошнія гады арсенал аматараў шалёных грошай папоўніўся яшчэ адным эфектыўным і з пункту гледжання нашай недасканалай юрыспрудэнцыі абсалютна законным метадам перамяшчэння чужых грошай у свае кішэні. Для гэтага не трэба прыкладаць вялікіх намаганняў. Калі пра вас напісала газета і напісанае вам не спадабалася — лічыце гэта не няшчасцем, а буйной удачай. Вам застаецца толькі падаць у суд на аўтара, які зганьбіў вашы гонар і годнасць, і расставіць нулі ў суме, якую вы патрабуеце ў якасці кампенсацыі. Ды не будзьце залішне сціплымі ў лічбах — менш як пяць нулёў у такіх справах цяпер ніхто не піша. Для даведкі можаце наведацца ў любы суд — усе яны завалены падобнымі ісками.

Герой майго артыкула Вячаслаў Якоўчык пра высокую каціроўку закранутых гонару і годнасці, верагодна, ведаў, бо ў выбары сумы празмернай сціпласцю не вызначыўся. Трыста тысяч рублёў запатрабаваў ён ад рэдакцыі «Звязды» і ад мяне, як аўтара публікацыі «Не цешце надзеяй тых, каму яна здольная зламаць жыццё» (8 ліпеня г. г.) за нібыта нанесены яму маральны ўрон. Методыка вылічэння менавіта такой сумы засталася для мяне загадкай. Азадачыла яна і суддзяў, якія спрабавалі высветліць, чаму менавіта на ёй спыніўся ісцец, а не выбраў, для прыкладу, мільён. Падрабязна выкладаць сутнасць сваёй методыкі Якоўчык не стаў, аднак растлумачыў прыкладна ў такім сэнсе, што калі падсумаваць грошы, якія ён мог зарабіць за гэтыя амаль пяць гадоў, што прысвяціў змаганню за справядлівасць, ды дабавіць яшчэ ўсе дарожныя выдаткі за час шматлікіх візітаў у Маскву і Мінск да высокіх афіцыяльных асоб,—то атрымаецца не тое што 300.000, а нават больш.

У падліках я з Якоўчыкам не спрачаўся, але, прызнаюся, мяне крыху азадачыла, што на мой рахунак ён запісаў свае страты за ўсе пяць гадоў. Гэта больш чым дзіўна, бо газетнай публікацыі ўсяго некалькі месяцаў.

Судзіцца з Якоўчыкам было складана. Я—радавы журналіст. А Якоўчык, па яго ўласнай характарыстыцы, што ўтрымліваецца ў пісьме Вярхоўнаму Савету ад 23 ліпеня 1990 года — «Рэвалюцыянер-прафесіянал, змагар за справядлівасць, за перамогу перабудовы, за пачатак будаўніцтва камуністычнага грамадства». У мяне вопыту палітычнай барацьбы, прызнаюся, ніякага. А ў прафесійнага рэвалюцыянера Якоўчыка за плячыма —месяцы і гады судовых працэсаў, дамаганняў прыёмаў у вышэйшых кіраўнікоў дзяржавы, пікетаў на плошчы. Я ні на якія пасады вышэй аглядальніка не прэтэндаваў, а Якоўчык вылучаў сваю кандыдатуру на пост Прэзідэнта Беларусі і ў перадвыбарнай праграме абяцаў пазбавіць грамадства ад бюракратыі, п'янства і дармаедства, а таксама забяспечыць усіх харчаваннем і жыллём.

Якоўчык — асоба ў вышэйшых палітычных колах вядомая. Яго прымалі ў Маскве і Мінску на ўзроўні, на якім прымаюць далёка не ўсіх палітыкаў і дыпламатаў. Генеральныя пракуроры, Старшыня Вярхоўнага суда, міністр юстыцыі, старшыня Камісіі Вярхоўнага Савета... Пералік высокіх пастоў заняў бы не адну старонку. Апагей — прыём летам гэтага года ў Старшыні Вярхоўнага Савета Станіслава Шушкевіча. На прыёме кіраўнік дзяржавы, які ўжо даўно знаёмы з гісторыяй змагання Якоўчыка, без дыпламатычных рэверансаў, рэзка і прама выказаў рэвалюцыянеру ўсё, што думае з гэтай нагоды. А думае ён, што Якоўчыку даўно пара заняцца справай замест таго, каб гадамі раз'язджаць па сталіцах, стаяць у пікетах і дамагацца прыёмаў. Я прысутнічаў пры гэтай даволі непрыемнай для Якоўчыка гутарцы і сумленна перадаў яе змест чытачам.

У нейкі момант я нават пашкадаваў, што ўзяўся пісаць пра феномен гэтай з'явы, якую вельмі характэрна ўвасабляе Якоўчык. Мне здалося, што марнаванне часу і псаванне нерваў у судзе — гэта значыць тое, што для мяне адназначна непрыемнае і млоснае — для палымяных прадстаўнікоў айчынных рэвалюцыйных колаў — родная стыхія. Прызнаюся, я нават засумняваўся: ці не зрабіў я мядзведжую паслугу грамадству, — замест таго, каб хоць крыху спыніць шквал скаржнікаў, — даў яшчэ адну падставу рэвалюцыянеру Якоўчыку для працягу яго наступальнай барацьбы.

Што было пачаткам гэтай барацьбы? За што змагаўся Якоўчык доўгія гады? Пра гэта даволі падрабязна расказана ў артыкуле, які стаў прадметам судовага разбіральніцтва. Калі коратка: да таго, як стаць рэвалюцыянерам, Якоўчык працаваў інжынерам у Тураўскім леспрамгасе. На глебе канфлікту з кіраўніцтвам у знак пратэсту не выйшаў на работу. За прагулы быў звольнены. У 1988 годзе Жыткавіцкі суд у аднаўленні на працы яму адмовіў. З таго часу хутка пяць гадоў, як Якоўчык дабіваецца адмены рашэння суда. Прайшоў усе магчымыя інстанцыі. Напісаў сотні скаргаў, — нават у ААН і Ватыкан. Яму не раз прапаноўвалі іншую працу — адмаўляўся або доўга на новым месцы не затрымліваўся. Па вобразнаму параўнанню Шушкевіча — як той дзівак, што тры гады назад згубіў галёш, а цяпер патрабуе, каб яму вярнулі той самы і не згаджаецца на новы.

...У час суда, які цягнуўся тры дні, я міжволі думаў: прад'явіць бы да Якоўчыка іск з боку ўсіх тых міністраў, дэпутатаў, генералаў, журналістаў, у якіх рэвалюцыянер беспадстаўна патрабаваў увагі і мінут, гадзін, дзён змарнаванага часу. Ніякіх трохсот тысяч не хапіла б, каб раскватацца за гэты рахунак.

І калі б толькі адзін Якоўчык з такім імпэтам змагаўся за тое, што ўяўляецца для яго справядлівым. Якраз напярэдадні суда я сустрэўся з загадчыкам аддзела пісьмаў і прыёму грамадзян Вярхоўнага Савета Анатолем Красуцкім. З пачатку года ў Вярхоўны Савет звярнуліся каля 40 тысяч грамадзян. Вельмі часта гэта скаргі, да якіх парламент не павінен мець ніякага дачынення. Нямала і такіх, якія падобныя на сумную гісторыю Якоўчыка. Пра адну такую гераіню расказала нядаўна «Народная газета». Таксама дабіваецца прыёму ў Шушкевіча. Незадаволена тым, што суд прыняў рашэнне аб прымусовым перасяленні яе ў новую кватэру ў сувязі з тым, што да таго яна займала жылыя памяшканні ў дзвюх кватэрах. Скардзіцца, што пры прымусовым перасяленні зніклі рэчы. І ў знак пратэсту паставіла палатку ў скверы ля Вярхоўнага Савета... Цяжба цягнецца з 1986 года. Баюся, не давялося б і «Народнай газеце» лічыць нулі ў прад'яўленай суме іску.

...А што ж Якоўчык — ці разбагацеў? Суд палічыў патрэбным «у іску істцу адмовіць і спагнаць з яго ў даход дзяржавы дзяржпошліну ў размеры 30.000 рублёў». І што ж, думаеце, спыніла гэта Якоўчыка? Зусім наадварот. Калі я бачыў Вячаслава Вячаслававіча ў апошні раз, ён дабіваўся ад суддзяў, каб яго вызвалілі ад дзяржпошліны ў размеры 15.000 рублёў, якую неабходна заплаціць, каб падаць касацыйную скаргу ў гарадскі суд.

— А калі не вызваляць, Вячаслаў Вячаслававіч? — пацікавіўся я.

Якоўчык не без шкадавання заўважыў, што ў такім разе давядзецца ехаць дадому, збіраць грошы, — можа, нават прадаваць парсюка. Спыняць барацьбу ён не збіраецца.

Валянцін ЖДАНКО.

ЧЫЙ РОГ ТРУБІЦЬ У ЛЕСЕ?

НАША НАМЕНКЛАТУРА ПАСПЯВАЕ «ПРАЦАВАЦЬ» І З ЛЮДЗЬМІ, І СА ЗВЯРАМІ

ЯК вы думаеце, паважаныя чытачы, хто ў недалёкім будучым будзе правіць балем: дэмакраты, камуністы, анархісты або іншыя барацьбіты за народ? А я вось кажу — паляўнічыя. Без жартаў. Ёсць зусім сур'ёзныя падставы так лічыць. Амаль жа ўсе вялікія і малыя начальнікі ўваходзяць у Беларускае таварыства паляўнічых і рыбаловаў (мне таксама туды прапаноўвалі ўступіць). І галоўны, ведаеце, хто? Канешне, старшыня — кожны ў сваім надзеле. Чаму не ўступіў? Усё больш пераконваюся, што захаванне прыроды для іх не галоўнае. Трымаць патрэбных людзей у сваіх руках куды карысней. А хто ж адмовіцца ад духмянай юшкі, шашлыка з дзічыны, ды з чарачкай? Усе жывыя людзі!

Хіба не так? Адзіны куточак застаўся на Барысаўшчыне, дзе дзікія жывёліны адчуваюць сябе ў адноснай бяспецы — зона зуброў. Паляванне забаронена катэгарычна. Ды і егер Барысаўскага доследнага лясгаса Мікалай Шацерка не спіць у шапку. Напэўна, менавіта таму ён і не дагадзіў камусьці — выклікалі неяк на пасяджэнне прэзідыума і хацелі выключыць з членаў таварыства. Бо ў час выканання службовых абавязкаў паводзіў сябе з некаторымі паляўнічымі — блізкімі людзьмі дырэктара паляўнічай гаспадаркі, скажам так, неадэкватна. Уласна кажучы, дырэктар, Васіль Сцяпанавіч Тарасенка, прысвоіў сабе аднаасобнае права такім чынам караць работніка доследнага лясгаса. Ці ён сябе лічыць сапраўды гаспадаром лесу?

Звернемся да фактаў.

19 лістапада 1991 года ў доме грамадзянкі Т. С. Губачалавай, якая жыве ў в. Жарсцвянка Барысаўскага раёна, работнікамі міліцыі было выяўлена 92 шкуркі каштоўных пушных звяроў (андатры, норкі, куніцы, выдры, лісы). Яна растлумачыла, што гэтыя шкуркі ёй прынеслі для апрацоўкі і пашыву галаўных убораў. Хоць «Палажэннем аб паляванні і вядзенні паляўнічай гаспадаркі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь» грамадзянам забаронена апрацоўка шкурак каштоўных відаў пушных звяроў, яны ў абавязковым парадку павінны здавацца дзяржаве. Апрача таго, Т. С. Губачалава займалася пашывам без усялякага на тое дазволу.

У адпаведнасці з гэтым на яе за парушэнне парадку заняцці саматужна-рамеснымі промысламі і іншай індывідуальнай працоўнай дзейнасцю, за ўхіленне ад падачы дэкларацыі аб даходах, а таксама апрацоўку шкурак былі складзены пратаколы па арт. арт. 154, 154^1, 189 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях Рэспублікі Беларусь.

Тут жа знайшліся хадатаі ў яе абарону, аднак, нягледзячы ні на што, матэрыялы былі накіраваны ў адміністрацыйную камісію Барысаўскага гарвыканкома.

Пратаколы былі накіраваны 24 снежня 1991 года з зыходным нумарам 7712. Факт атрымання матэрыялаў Барысаўскім гарвыканкомам зафіксаваны ў кнізе РАУС, дзе ёсць подпіс і дата. Аднак зарэгістраваны матэрыялы ў Барысаўскім гарвыканкоме чамусьці толькі 24 студзеня 1992 года, гэта значыць праз месяц пасля іх атрымання. Для недасведчаных хачу растлумачыць, што законам прадугледжаны 2-месячны тэрмін разгляду. Зноў узнікае пытанне: «Чаму? І каму гэта патрэбна?»...

Пасля настойлівых патрабаванняў адміністрацыйная камісія ў парушэнне ўсялякіх тэрмінаў разгледзела гэтыя матэрыялы і вынесла рашэнне падвергнуць Губачалаву штрафу і канфіскаваць шкуркі.

Натуральна, народны суд адмяняе рашэнне адміністрацыйнай камісіі, а справа аб адміністрацыйным правапарушэнні спыняецца. На падставе гэтага Т. С. Губачалава звяртаецца ў РАУС з просьбой вярнуць ёй канфіскаваныя шкуркі, але ёй адмоўлена, бо ў адпаведнасці з «Палажэннем аб паляванні і вядзенні паляўнічай гаспадаркі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь», зацверджаным пастановай Савета Міністраў ад 31. 03. 87 № 115, прадукцыяй незаконнага палявання прызнаюцца скупленыя або прад'яўленыя на продаж шкуркі каштоўных відаў пушных звяроў, якія не маюць дзяржаўнага кляйма, штампа. А прадукцыя незаконнага палявання падлягае канфіскацыі. Да таго ж, яна, г. зн. Т. С. Губачалава, не з'яўляецца ўласнікам канфіскаванай маёмасці, яна толькі асоба, якой здалі яе ў незаконную апрацоўку, а ў адпаведнасці з тым жа Палажэннем шкуркі павінны быць рэалізаваны і сродкі, выручаныя ад іх рэалізацыі, пералічваюцца ў даход рэспубліканскага бюджэту.

Атрымаўшы адмоўны адказ, Таццяна Сяргееўна зноў з іскавай заявай звяртаецца ў суд — патрабуе абараніць «парушаныя правы». Аб абавязках яна чамусьці забылася.

І ў першы, і ў другі раз справу па іску разглядае народны суддзя г. Барысава М. І. Скорыкаў. Ісціца фактычна жыве на тэрыторыі Барысаўскага раёна, правапарушэнне ўчынена таксама ў раёне. У судовым пасяджэнні прадстаўнік РАУС, выступаючы чамусьці ў якасці адказчыка, заяўляе адвод саставу суда, аднак яго заяву пакідаюць без задавальнення.

Суд задаволіў іск Т. С. Губачалавай і абавязаў вярнуць канфіскаваныя шкуркі.

Але ж на Губачалаву быў складзены пратакол па арт. 189 КаАП Рэспублікі Беларусь за апрацоўку шкурак, паколькі яна не з'яўляецца іх уласнікам. А ўласнікамі з'яўляюцца грамадзяне, здаўшыя гэтыя шкуркі для апрацоўкі, і яны таксама павінны несці адказнасць па арт. 189 КаАП, які прадугледжвае канфіскацыю шкурак. У іскавай заяве Губачалава ацаніла канфіскаваныя ў яе шкуркі ў 60 тысяч рублёў.

Між іншым, Барысаўскае раённае таварыства паляўнічых, якое налічвае больш за 2,5 тысячы чалавек, за цэлы сезон нарыхтавала пушніны ўсяго на 21 тысячу рублёў.

Штогод таварыства робіць промыславы адстрэл дзікіх капытных жывёлін. Сярэдняя вага лася склала 99,8 кг, а дзіка — 27,7 кг.

Ствараецца ўражанне, што ў Барысаўскім раёне з'явілася новая карлікавая парода гэтых жывёлін. Незразумелая тут пазіцыя дырэктара паляўнічай гаспадаркі В. С. Тарасенкі. Зімой 1990 года за парушэнне правіл палявання або, больш правільна, за паляванне ў ахоўнай зоне Бярэзінскага дзяржаўнага запаведніка егерам Барысаўскага доследнага лясгаса М. Шацеркам затрымліваецца інспектар Барысаўскай раённай інспекцыі па ахове прыроды Л. В. Батура. Шацерка з гэтага выпадку звяртаецца ў розныя інстанцыі, і Батура быў выключаны з таварыства паляўнічых і звольнены з работы.

26 кастрычніка 1991 года каля вёскі Зембін Батура затрымліваецца ў час палявання без паляўнічага білета, дазволу на права захоўвання зброі і пуцёўкі. На яго быў складзены пратакол і накіраваны для разгляду ў Барысаўскі лясгас. 7 лістапада 1991 года ён на паляванні ўжо з паляўнічым білетам, выдадзеным паляўнічым таварыствам (ваенным), а таксама ў яго пры сабе пуцёўка, якая дае права на паляванне на тэрыторыі ўсяго раёна, выпісаная самім дырэктарам паляўнічай гаспадаркі. Такія пуцёўкі выдаюцца не ўсім жадаючым. Якія выдатныя заслугі перад таварыствам у Батуры? «Заслугі» ёсць. У час вобыску ў доме яго бацькоў работнікамі міліцыі знойдзены абрэз аднаствольнай паляўнічай зброі, у хляве — абрэз малакалібернай вінтоўкі, пісталет-рэвальвер, 1.500 малакалиберных патронаў, украдзеных ім ў школе, магазін да пісталета Макарава і 48 патронаў да яго.

У час вобыску, апрача ўсяго, было канфіскавана 11 шкурак норкі, шкурка куніцы, шкурка лісы, а таксама знойдзена вялікая колькасць пастак.

Паляўнічае таварыства з некаторымі паляўнічымі заключае дагаворы на нарыхтоўку пушніны. Скажу прама, гэты дагавор — прыкрыццё для штодзённага палявання, бо ніякага кантролю няма і ўся здабытая пушніна практычна ідзе на «чорны рынак».

Такія вось спажывецкія адносіны да прыроды прывялі да рэзкага скарачэння пагалоўя капытных і пушнога звера. Аднак на гэта ніхто ўвагі не звяртае, бо справаздачы складаюцца, як і ў ранейшыя «добрыя» часы, «са столі».

Мала таго, факты гавораць пра ігнараванне элементарнай законнасці. Самае дзіўнае, у прэсу прасочваецца інфармацыя, што некаторыя заказнікі, паляўнічыя гаспадаркі заключаюць дагаворы і запрашаюць да сябе замежных аматараў пастраляць. Куды ж ідуць тыя долары? Не думаю, што ў кармушкі для звяроў. Хутчэй у іншыя «кармушкі». Можа, памыляюся, але тое, што сваіх браканьераў дастаткова, — гэта бясспрэчна.

Дарэчы, па маіх даных, у Зембінскай паляўнічай гаспадарцы арганізавалі «доларавае» паляванне. Як расказвалі мясцовыя жыхары, кананада была моцная. Але замежнікі нічога не ўпалявалі. Значыць, жаданых долараў няма.

Юрый ЯФІМЧЫК,
начальнік Барысаўскага РАУС.

РОЗГАЛАС

З ЦЯГНІКОМ НЕ ЖАРТУЮЦЬ

БАРАНАВІЧЫ. Трагедыяй скончылася самаволка для аднаго з салдат тэрміновай службы, які праводзіў свайго сябра ў армію.... у электрычцы. Цягнік ужо збіраўся крануцца з месца, але сябры навабранца не спяшаліся пакінуць вагон, а затым сілай расчынілі ў тамбуры дзверы і пачалі выскокваць на перон. На жаль, апошняму, якім аказаўся ваеннаслужачы, не ўдалося ўдачна пакінуць электрычку — яго рукі аказаліся заціснутымі ў дзвярах. Цягнік крануўся, і ногі трапілі прама на рэйкі.

«Хуткая дапамога», якая неўзабаве прыехала, змагла толькі давезці «самавольшчыка» да бальніцы, дзе ён і памёр.

АД 6 ДА 16

20 снежня прайшлі першыя заняткі ва ўкраінскай нядзельнай школе, якая арганізавана на базе СШ № 73 г. Мінска. Дзеці ўзроста ад 6 да 16 гадоў вывучаюць тут мову і звычаі сваіх бацькоў, украінскую гісторыю, геаграфію і інш. Школа арганізавана мінскім гарадскім таварыствам украінцаў «Запавіт», выкладаюць у ёй прафесіянальныя настаўнікі заслужаны работнік народнай асветы Беларусі Ніна Агафонава і Ігар Кальчанка.

В. КАЛІНОЎСКІ.

УКРАІНЦЫ ВЫРУЧАЮЦЬ

Добрую палову акладаў, большую частку пенсій складаюць цяпер камунальныя плацяжы ў жыхароў Літвы і Латвіі. Няшмат грошай застаецца ў простых людзей на прадукты, цэны на якія многім ужо недасягальныя. Вільнюсцаў і рыжан выручаюць гандляры з пара-нейшаму братняй Украіны, якія на гарадскіх рынках прадаюць цукар, алей, крупы, каўбасы і іншыя прадукты па больш нізкіх цэнах. Выручаныя грошы ўкраінскія карабейнікі альбо мяняюць на даляры (курс рублісаў і талонаў значна вышэйшы, чым украінскага купона), або купляюць на іх адзенне, прывезенае з Польшчы, Кітая.

Гэты бізнес на Украіне досыць папулярны. Прынамсі, білеты на цягнік да Вільнюса купіць цяжка — яны раскупляюцца за месяц наперад.

В. КАЛІНОЎСКІ.

ЦЯЖКАСЦІ НЕ ПАЛОХАЮЦЬ

Паўтара года назад калектыў Мінскага трактарнага завода стварыў сумесна з адным з прадпрыемстваў былой ГДР па тэхабслугоўванню і рамонту трактароў «Беларусь» на тэрыторыі Германіі акцыянернае таварыства «Белімпекс Хангельо».

Асноўны капітал (а гэта 62 працэнты) належыць МТЗ. Пасля аб'яднання дзвюх германскіх дзяржаў прыходзіцца заваёўваць нямецкі рынак ва ўмовах вялікіх перамен. Ці ўдаецца гэта?

— Пакуль што з цяжкасцю, — сказаў намеснік дырэктара АТ, галоўны бухгалтар заводскай знешнегандлёвай фірмы Уладзімір Напольскіх. — Аднак з адпраўленых сюды 467 трактароў прададзена ўжо 240. Вынік абнадзейвае.

Алег ПРАЦЬКО.

ШЧАСЛІВАЙ ХАНУКІ!

У мінулую суботу нашы сугрwelмадзяне іудзейскага веравызнання святкавалі прыход аднаго з найвялікшых сваіх свят — Ханукі. Яўрэі Мінска збіраліся ў той дзень на ўрачысты сход у былым Доме палітасветы, але галоўнае святкаванне праходзіць у сем'ях, дзе вечарамі традыцыйна запальваюць ханукальныя свечкі на працягу васьмі дзён свята — кожны дзень на адну больш.

Ханука святкуецца ў гонар перамогі ў так званай Макавейскай вайне ў 170-я гады да н. э., калі яўрэі адвявалі ў сірыйскага цара Эпіфана магчымасць застацца самімі сабой і другі раз асвяцілі Храм у Іерусаліме.

ДА ЎВАГІ БЕЛАРУСКІХ УЗЛОМШЧЫКАЎ!

Паліцэйскаму ўпраўленню Ліверпуля тэрмінова патрабуецца вопытны «мядзведнік». Дзесьці ў нетрах старажытных кантор вартавыя парадку адкапалі безгаспадарчы сейф без дробязей і цяпер гараць жаданнем даведацца пра яго змесціва. Аплата будзе рабіцца, вядома, у СКВ; акрамя таго, у прафесіянала не будуць дапытвацца, дзе ён набыў навыкі работы і які ў яго стаж. За інфармацыяй звяртацца на маскоўскае «Радыё Рокс» па тэлефоне 118-81-11.

РІД.

Альгірдас Бразаўскас перасцерагае Беларусь ад літоўскіх памылак

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

дзе. Калі Садружнасць не дае ніякіх выгод яе ўдзельнікам і не скасоўвае перашкод у эканамічным супрацоўніцтве, — у яе мэтазгоднасці міжволі даводзіцца сумнявацца. І тут з Альгірдасам Бразаўскасам, які глядзіць на СНД з пункту гледжання краіны, што не збіралася і не збіраецца ўступаць у Садружнасць, нельга не згадзіцца.

— Палітычныя амбіцыі часта прыводзяць да памылак. Вось чаго вам трэба пазбягаць, — падсумаваў на заканчэнне Альгірдас Бразаўскас першы вопыт літоўскага ўзору зямельнай рэформы і прыватызацыі.

У бліжэйшы час Літву чакае новы напал палітычных страсцей — у краіне зноў разгорнецца перадвыбарная барацьба. У апошняга 1-га сакратара ЦК КПЛ ёсць усе шанцы стаць першым прэзідэнтам новай Літвы.

Валянцін ЖДАНКО.

ВЫСОКІЯ ГОСЦІ НА СВЯЦЕ ГІГАНТА ІНДУСТРЫІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

ных самазвалаў. За гэту прадукцыю, між іншым, Расія завінавацілася камбінату 3 млрд. 135 млн. рублёў.

«Белшына» пашырае свой экспарт не толькі ў краіны блізкага замежжа, але і ў Германію, Данію, Англію, Манголію, Кубу, Польшчу. Рыхтуюцца кантракты з Амерыкай, Канадай, Аргенцінай. Сёлета агульны абарот знешнеэканамічнай дзейнасці склаў 20 млн. долараў. Яшчэ ў 1987 годзе гэта лічба складала ўсяго 200 тысяч долараў.

У ліку актыўных замежных спажыўцоў беларускіх шын для легкавых і грузавых машын, па словах генеральнага дырэктара камбіната А. Палякова, знаходзіцца і Літва.

— Як яна разлічваецца за прадукцыю з вамі, няўжо літамі? — спытаў я ў Палякова.

— Раней такой праблемы не існавала, цяпер яна ўзнікла. Спадзяёмся, што візіт А. Бразаўскаса дапаможа яе вырашыць. Літва нам пастаўляе сыравіну. Праўда, не многа, каля 7 працэнтаў. Але ўсё ж. Ігналінская АЭС забяспечвае нас электраэнергіяй. Як бачыце, мы звязаны агульнымі інтарэсамі,— гаворыць Аркадзь Кірылавіч.

А. Бразаўскас таксама азнаёміўся з прадукцыяй другога бабруйскага прадпрыемства — «Фермаш». Яго цікаўнасць выклікалі сельскагаспадарчыя машыны, якія значна аблягчаюць працу вяскоўцаў. Тут жа на пляцоўцы каля заводскіх цэхаў завязалася размова з журналістамі. А. Бразаўскас выказаў заклапочанасць вялікім спадам эканомікі Літвы — сёлета каля 50 працэнтаў. Таму вопыт Беларусі, дзе за апошнія два месяцы назіраецца рост аб'ёмаў вытворчасці, з'яўляецца цікавым і карысным. А. Бразаўскас паведаміў нам прыемную навіну: адменена пяцідоларавая плата за ўезд у Літву.

Юбілей шыннікі адзначылі ўрачыста, шырока, а месцамі, я сказаў бы, нават шыкоўна. У прыгожым Палацы культуры, пабудаваным на сродкі камбіната, дзе пачаліся ўрачыстасці, не гучала доўгіх прамоў, не насілі сцягоў, не кляліся ў вернасці ідэалам бацькоў піянеры. Прысутных коратка павіншавалі В. Кебіч і А. Бразаўскас, мітрапаліт Філарэт, які падарыў працаўнікам «Белшыны» ікону Божай маці, якая, па яго словах, выраблена асаблівым спосабам.

А потым быў канцэрт, які далі вядомыя артысты і мастацкія калектывы рэспублікі. У другім аддзяленні гледачоў чакаў сюрпрыз — на сцэне з'явіўся вядомы спявак-эмігрант Вілі Токараў, які, між іншым, нядрэнна зарабляе на сумных песнях пра былую Радзіму, цяжкі хлеб эміграцыі. На заканчэнне расчулены апладысментамі Вілі паабяцаў публіцы, што будзе пра яе ўспамінаць у Нью-Йорку.

Ёсць усе падставы спадзявацца, што не адзін Вілі будзе за акіянам успамінаць свята ў Бабруйску, але і прадстаўнікі фірмаў ЗША, Германіі, Японіі, Чэха-Славакіі, Югаславіі, В'етнама, якія таксама ўдзельнічалі ў юбілейных урачыстасцях.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

НОВЫ СТАРШЫНЯ БСДГ АЛЕГ ТРУСАЎ:

«ГРАМАДА—ПАРТЫЯ КАНКРЭТНЫХ ДЗЕЯННЯЎ»

У мінулыя выхадныя прайшоў другі з'езд Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады. З'езд прыняў Праграму партыі «Крок за крокам» і абраў новага старшыню Цэнтральнай Рады БСДГ — народнага дэпутата Рэспублікі Беларусь Алега Трусава.

Больш за 70 дэлегатаў прадстаўлялі на з'ездзе 16 раённых і гарадскіх суполак, каля дзвюх тысяч членаў БСДГ. Перад пачаткам з'езду прысутныя хвілінай маўчання ўшанавалі памяць дачасна памерлых: выдатнага дзеяча нашай навукі і культуры, першага старшыню Беларускай Сацыял-Дэмакратычнай Грамады Міхася Ткачова, членаў БСДГ І. Драгуна і М. Хадасевіча, старшыні Сацінтэрна Вілі Брандта.

Фактычна ж усё першае пасяджэнне было прысвечана выступленням гасцей. З'езд віталі лідэры і прадстаўнікі БНФ, Сялянскай, Аб'яднанай дэмакратычнай, Нацыянальна-дэмакратычнай партый, амерыканскіх і літоўскіх беларусаў, а таксама сацыял-дэмакраты Польшчы і Германіі. А потым пачалася работа — канструктыўная і дзелавая — па прыняццю галоўнага дакумента партыі — яе праграмы.

Падкрэсліваючы сваю духоўную пераемнасць з беларускімі сацыял-дэмакратамі пачатку стагоддзя, БСДГ заяўляе, што «жаданне пачынальнікаў беларускай сацыял-дэмакратыі бачыць у грамадстве «роўнае багацце», а не «роўную беднасць» пераклікаецца з нашымі сённяшнімі клопатамі і спадзяваннямі». «Без свабоды, роўнасці і салідарнасці мы не ўяўляем сабе дэмакратычнага грамадства» — гэтая дэкларацыя, бадай, найбольш дакладна прэзентуе асноўныя ідэалы беларускіх сацыял-дэмакратаў. У сферы эканомікі БСДГ выказваецца «як супраць усеагульнай прыватызацыі, так і супраць усеагульнай дзяржаўнай уласнасці на асноўныя сродкі вытворчасці», і пераканана, што рыначныя адносіны трэба рэгуляваць эканамічнымі метадамі — найперш дзеля таго, каб прадухіліць узнікненне новых манаполій.

Грамада выказваецца за прыватную ўласнасць на зямлю, і разам з тым пераканана, што сяляне, якія выйдуць з калгасаў, раней ці пазней усвядомяць неабходнасць тых ці іншых формаў кааперацыі... На жаль, у невялікім газетным рэпартажы немагчыма апісаць усе ідэі і канцэпцыі, выказаныя на 55 старонках Праграмы. Падсумаваць асноўныя палажэнні Праграмы можна так: Грамада імкнецца будаваць незалежную, нейтральную, дэмакратычную Беларусь — дзяржаву дабрабыту і салідарнасці сацыяльных і нацыянальных груп.

Пасля прыняцця праграмы з'езд выканаў сваю другую галоўную задачу: абраў старшыню сваёй Цэнтральнай Рады. Шасцюдзесяццю трыма галасамі «за» пры дванаццаці «супраць» на гэтую пасаду быў абраны народны дэпутат Беларусі Алег Трусаў.

Наш карэспандэнт узяў эксклюзіўнае інтэрв'ю ў новага старшыні.

— Алег Анатольевіч, ці не звязаны ўсплеск палітычнай актыўнасці партый (з'езды Грамады і АДПБ) з адхіленнем Вярхоўным Саветам рэферэндума?

— Не. Мы даўно планавалі свой з'езд на восень, але, як вы ведаеце, памёр наш старшыня і дата правядзення з'езда была адкладзена і перанесена на 18 снежня, і, дарэчы, невыпадкова, паколькі менавіта ў гэты дзень у 1918 годзе прайшоў Першы Усебеларускі Кангрэс.

— Мне падалося, што ў вашым дакладзе, ды і ў дыскусіі не прагучала якіх-небудзь канцэптуальна новых ідэй і падыходаў...

— Ведаеце, Грамада — гэта партыя канкрэтных дзеянняў. Мы на з'ездзе займаліся канкрэтнай працай, можа таму і не было якіх-небудзь звышарыгінальных лозунгаў. Галоўная мэта была паспяхова дасягнута: прынята Праграма БСДГ, у якой, па-мойму, дадзены адказы на тыя пытанні, што ставіць перад намі цяперашняя палітычная сітуацыя.

Наш. кар.

АКТУАЛЬНАЕ ІНТЭРВ'Ю

Ад голаду не памром. А ад холаду?

Тая сапраўды непрадказальная сітуацыя, што складваецца ў палітыцы, эканоміцы, сацыяльнай сферы, выклікае законную трывогу суайчыннікаў. А тут яшчэ гэта вакханалія цэн! Праўда, спярша прэм'ер рэспублікі, а потым і парламент цвёрда заявілі: голаду гэтай зімой не будзе. А як жа з ацяпленнем? Мы ж жывём у зоне, дзе трыццаціградусныя марозы —не рэдкасць. Не ўсё ясна і з электразабеспячэннем, асабліва пры пастаяннай пагрозе Расіі падняць цэны на энерганосьбіты да ўзроўню сусветных. Словам, пытанні, пытанні... На пэўную частку з іх удалося атрымаць адказ у час сустрэчы з міністрам энергетыкі Рэспублікі Беларусь Валянцінам Герасімавым, што адбылася якраз напярэдадні прафесіянальнага свята — Дня энергетыка.

— Нягледзячы на ўсю складанасць праблемы з энерганосьбітамі, — зазначыў Валянцін Васільевіч, — сёлетняя сітуацыя, прынамсі, на канец снежня ды і на ўвесь будучы месяц нават лепшая, чым у папярэднім годзе. А яшчэ на пачатку верасня становішча было калі не крытычным, то ва ўсякім разе даволі трывожным. Запасаў мазуту аказалася недзе на 300 тысяч тон менш, чым на гэтае чысло ў папярэднім годзе. А тут абвальны, у некалькі дзесяткаў разоў, рост цэн на мазут, вугаль... І ў гэтай сітуацыі нашы энергетыкі аказаліся на вышыні. У рэкордна кароткі тэрмін, пры поўнай неразбярысе з матэрыяльна-тэхнічным забеспячэннем яны змаглі вырашыць праграму пераводу найбольш буйных энергаблокаў з мазуту на газ. Поўнасцю завершана гэта работа на Лукомскай ДРЭС, дзе ўсе восем трохсоттысячнікаў працуюць на блакітным паліве.

Калі ў лістападзе мінулага года мы спажылі на энергетычныя патрэбы недзе прыкладна 621 мільён кубаметраў газу, то сёлета — ужо 957 мільёнаў. Пры адносна больш танным кошце яго ў разліку на выпрацоўку кілават-гадзіны электраэнергіі ўдалося пры гэтым зэканоміць каля 300 тысяч тон мазуту. У выніку чаго і быў перакрыты дэфіцыт яго. Дзякуючы гэтаму ўдалося пераразмеркаваць запасы мазуту на ТЭЦах, звычайных кацельнях для абагравання жылых масіваў. Словам, да канца студзеня агульны малюнак з цепла- і энергазабеспячэннем больш-менш ясны і не выклікае асаблівай трывогі.

— Дапусцім, перажывём зіму. Але ж за гэтай будзе наступная. І хто ведае, куды павернуць расійскія ўлады са сваімі непрадказальнымі дзеяннямі, у тым ліку і з павелічэннем цэн на энерганосьбіты.

— Пра гэта думаць трэба было не сёння і не ўчора. Калі б у нас была свая атамная электрастанцыя, то пытанне з забеспячэннем электраэнергіяй не стаяла б так востра. Што толку, што некалі рэспубліка адмовілася будаваць атамную станцыю на нашай тэрыторыі? Гэтую ж самую АЭС, якая цяпер называецца Ігналінскай, ахвотна прынялі ў сябе літоўцы. Што азначаюць тыя пяток кіламетраў, на якія аднеслі тады будаўнічую пляцоўку? Не выйгралі ні ў экалогіі, ні тым больш у эканоміцы. Як паказаў сумна вядомы вопыт Чарнобыльскай АЭС, адлегласць тут не іграе асаблівай ролі. Хоць станцыя і на ўкраінскай тэрыторыі, але найбольш пацярпела ад аварыі менавіта наша рэспубліка. Цяпер мы і так у акружэнні атамных монстраў: Ігналінская АЭС — з паўночна-заходняга напрамку, Смаленская — з усходу, а Чарнобыль — з поўдня. Затое з першага студзеня будучага года будзем вымушаны купляць у тых жа літоўцаў электраэнергію па 6 рублёў за кілават-гадзіну. А мы ж будавалі яе нароўні з Літвой, іншымі былымі рэспублікамі! Як ні парадаксальна гучыць, але без атамных станцый народу, які найбольш пацярпеў ад атама, не абысціся. І чым хутчэй мы пераадолеем сіндром Чарнобыля, тым лепш. Задача сёння адна: будаваць атамныя станцыі, павысіўшы іх надзейнасць у дзесяткі, сотні разоў. Як будуюць іх Францыя, ЗША, Японія... Дарэчы, пра гэта сказана і ў энергетычнай праграме, што разгледжана і прынята на Прэзідыуме Савета Міністраў РБ. Там побач з нарошчваннем энергетычных магутнасцей на Лукомскай, Бярозаўскай ДРЭС, будаўніцтвам ДРЭС у г. п. Зэльва намячаецца ўзвядзенне атамнай станцыі. Будуць развівацца таксама і іншыя альтэрнатыўныя крыніцы электраэнергіі — гідрастанцыі, газатурбінныя станцыі, а ў будучым і такія, што стануць выкарыстоўваць энергію ветру і нават сонца. Сумарная магутнасць гэтых альтэрнатыўных крыніц энергіі дасягне 200 тысяч кілават.

— І ўсё ж ад заўтрашніх перспектыў давайце вернемся да надзённых турбот дня сённяшняга. Як відаць з вашага адказу, у снежні і студзені ў нас быццам бы няма асаблівых падстаў для трывогі. Але ж студзень — не канец зімы, а яе сярэдзіна. Наперадзе люты, сакавік...

—Я не Павел Глоба, каб рабіць прагнозы. Паколькі асноўную колькасць мазуту мы атрымліваем з Расіі, многае будзе залежаць ад сітуацыі, якая там складваецца, у тым ліку і з цэнамі на энергарэсурсы. Ужо цяпер за тону мазуту мусім плаціць 12—14 тысяч рублёў. У выніку сабекошт электраэнергіі вырас у дзесяткі разоў. Праўда, пакуль у камунальным абслугоўванні «нажніцы цэн» не такія ўжо і адчувальныя. Ва ўсякім разе кошт электраэнергіі на бытавыя патрэбы прыкладна на парадак меншы, чым у вытворчасці. Але трэба быць гатовым да ўсяго, у тым ліку і да горшага. Са свайго боку хачу запэўніць, што энергетыкі прыкладуць усе намаганні, каб забяспечыць і народную гаспадарку, і патрэбы людзей і ў святле, і ў цяпле.

— Значыць, усё ж не замерзнем?

— Думаю, не.

Гутарыў Уладзімір ГОЙТАН.

«Звязду» выбралі амаль 200 тысяч чалавек

Нарэшце падведзены канчатковыя вынікі падпісной кампаніі ў Беларусі на першае паўгоддзе 1993 года. Па яе выніках сярод рэспубліканскіх выданняў лідэрам у колькасным выражэнні стала газета «Советская Белоруссия», тыраж якой дасягнуў 611 тысяч экземпляраў (у студзені 1992 года — каля 570 тысяч). Услед за «Советской Белоруссией» ідзе «Народная газета» — у яе знайшліся 570.793 прыхільнікі. Гэта таксама нядрэнны паказчык у параўнанні з пачаткам бягучага года. Замыкае «прызавую тройцу» падпісной кампаніі «Звязда» з тыражом 197.182 экземпляры, амаль утрая перакрыўшы паказчык па стану на студзень-92—каля 68 тысяч. У чатыры разы стала больш падпісчыкаў у газеты «Рэспубліка» — 93.374, што з'яўляецца рэкордам Беларусі не ў колькасным, а ў працэнтным выражэнні. На жаль, астатнія масавыя рэспубліканскія газеты страцілі пэўную частку сваіх прыхільнікаў і не дасягнулі мяжы сваёй сённяшняй падпіскі. Так, «Знамя юности» набрала толькі 20 працэнтаў тыражу (на студзень 1992 года — 450.120 экземпляраў, на студзень 1993 года — 90.088 экземпляраў), «Чырвоная змена» — 33 працэнты (адпаведна 11.711 і 3.980 экземпляраў), «7 дней» — 75 працэнтаў (249.367 і 180.032), «Белорусская нива» — 87 працэнтаў (121.726 і 106.258).

Не вельмі пашанцавала саюзным (цэнтральным) выданням, якія цяпер з поўным правам можна назваць расійскімі. Захавалі сваё лідэрства «Аргументы и факты». Аднак пры гэтым яны набралі ўсяго 439 тысяч падпісчыкаў з былых амаль 1 мільёна 400 тысяч. Моцна з'ехала ўніз «Комсомольская правда», у якой засталося трохі больш за 10 працэнтаў чытачоў на Беларусі (24.425 супраць цяперашніх амаль 260 тысяч). Сумнае становішча з «Трудом», які набраў толькі 6,8 працэнта тыражу (з паўмільёна засталося крыху больш за 30 тысяч падпісчыкаў). Няма чым пахваліцца і «Известиям», рэйтынг якіх упаў са 158.657 да 21.767. На гэтым фоне некалькі больш упэўнена адчувае сябе «Правда», захаваўшы амаль палавіну сваіх падпісчыкаў (тыраж на 1993 год—23.739 экземпляраў).

У цэлым падпісны тыраж беларускіх выданняў на будучы год склаў 80 працэнтаў ад сёлетняга, а агульная колькасць падпісчыкаў (рэспубліканскія газеты і часопісы плюс расійскія і іншыя блізказамежныя выданні) скарацілася напалову.

Дарэчы, з 1 сакавіка 1993 года пачнецца падпіска на другое паўгоддзе, і зноў пачнецца канкурэнтная барацьба за тыраж паміж рэдакцыямі газет і часопісаў. Але апошняе слова ў ёй усё роўна належыць вам, чытачам. Спадзяёмся, што тыя, хто застаўся з намі яшчэ на паўгода, не пашкадуюць.

interfax ИНТЕРФАКС

Прэс-сакратар прэзідэнта Расіі расцэньвае заяву Хасбулатава як «пагрозу расправы» з ім.

Агенцтва «Інтэрфакс» атрымала ў панядзелак заяву прэс-сакратара прэзідэнта Расіі. У ёй гаворыцца:

Старшыня Вярхоўнага Савета РФ Хасбулатаў Р. І. выступіў з грубай заявай у адрас прэс-сакратара Прэзідэнта Расіі. Звяртаючыся да Вячаслава Косцікава, старшыня парламента заявіў: «Калі прэс-сакратар асмеліцца сказаць хоць бы яшчэ адно слова супраць мяне (Руслана Хасбулатава), ён будзе выкінуты і знішчаны».

Даная заява, зробленая пры сведках, з'яўляецца прамой пагрозай расправы з адказнай асобай.

Улічваючы абуральны характар пагрозы, якая зыходзіць ад кіраўніка заканадаўчай улады, аб гэтым факце было даведзена да ведама прэзідэнта Расіі і адпаведных кампетэнтных органаў.

У сувязі з гэтым хацелася б сказаць наступнае, адзначаецца ў заяве В. Косцікава. — Палітычнае аблічча цяперашняга Старшыні Вярхоўнага Савета дастаткова добра вядомае расійскай грамадскасці, пра яго неаднаразова пісала прэса.

У гісторыі савецкага перыяду ўжо быў прэцэдэнт, калі да кіраўніцтва краінай прыйшоў дзеяч з падобнымі схільнасцямі. Вынікі добра вядомыя — масавы тэрор, дэпартацыі, ГУЛАГ. Каб трагічны вопыт не паўтарыўся, грамадства павінна быць вельмі адчувальным да такіх грубых праяў палітычнай нецярпімасці, якая мяжуе з самавольствам.

Спадзяюся, што парламентарыі, расійскія і міжнародныя арганізацыі журналістаў, грамадскія дзеячы дадуць адпаведную ацэнку гэтаму факту, — заявіў прэс-сакратар прэзідэнта В. Косцікаў.

Маршал Я. Шапашнікаў: праверка стану ядзерных сіл выявіла тэндэнцыю да парушэння ядзернай бяспекі

Нядаўняя праверка стану стратэгічных ядзерных сіл на тэрыторыі Беларусі, Украіны і Казахстана «выявіла тэндэнцыю да парушэння ядзернай бяспекі». Пра гэта заявіў у панядзелак «Інтэрфаксу» галоўнакамандуючы Аб'яднанымі ўзброенымі сіламі СНД маршал Яўген Шапашнікаў.

Прычынай парушэнняў ядзернай бяспекі главком АУС СНД назваў адсутнасць механізма папаўнення запаснымі часткамі ядзерных арсеналаў. Паводле яго слоў, гэта праблема будзе абмяркоўвацца на пасяджэнні кіраўнікоў дзяржаў і кіраўнікоў урадаў у Мінску 25 снежня і напярэдадні на сустрэчы міністраў абароны чатырох дзяржаў СНД, на чыёй тэрыторыі размешчана ядзерная зброя. Маршал выказаў надзею, што гэтыя сустрэчы дапамогуць прыйсці, нарэшце, да прыняцця адпаведнага пагаднення па ядзернай зброі паміж Расіяй і Украінай.

Я. Шапашнікаў паведаміў таксама, што напярэдадні мінскай сустрэчы ён звярнуўся з пасланнем да кіраўнікоў дзяржаў, у якім выклаў свой пункт гледжання на перспектывы існавання СНД. На думку маршала, «Мінск павінен даць адказ: ці патрэбна такое аморфнае супрацоўніцтва, якое займаецца толькі падрыхтоўкай нарад і дарэмна расходуе народныя сродкі?» Альтэрнатыву гэтаму главком бачыць у стварэнні моцнага жыццяздольнага аб'яднання на аснове эканамічнага і ваенна-палітычнага саюза.

АСТРАНАМІЧНЫ КАЛЯНДАР

НАСТАЛА ЗІМА!

Нягледзячы на ўсе свае капрызы, яна нідзе не затрымлівалася, а з'явілася своечасова. Гэта адбылося ўчора, роўна ў 16 гадзін 43 хвіліны па мясцовым часе.

А прывяло яе з сабой... Сонца, якое, па сцвярджэнню астролагаў, уступіла ў знак Казярога (праўда, па разліках астраномаў, у сузор'і Казярога наша дзённае свяціла акажацца толькі 20 студзеня). Цяпер жа яно, перамяшчаючыся па сузор'і Стральца, 21 снежня дасягнула найбольшай аддаленасці ад нябеснага экватара — кропкі зімовага сонцастаяння. Таму сёння была самая доўгая ноч (пачалася астранамічная зіма), а заўтрашні дзень стане ўжо крыху большым. Значыць, Сонца пайшло «ўгару».

Уладзімір ЛАРЫЁНАЎ, астраном.

КРЫМІНАЛ

Бомба ў трохлітровым слоіку

ПРАВААХОЎНЫЯ ОРГАНЫ ТРОХ ДЗЯРЖАЎ — РАСІІ, БЕЛАРУСІ І ПОЛЬШЧЫ — ПРАВЯЛІ ПАСПЯХОВУЮ АПЕРАЦЫЮ ПА АБЯСШКОДЖАННЮ МІЖНАРОДНАЙ ЗЛАЧЫННАЙ ГРУПЫ

Група хоць і міжнародная, але была арганізавана па-савецку бесшабашна і дзейнічала часам так бязглузда і нахабна, што аператыўныя работнікі хапаліся то за зброю, то за валідол. Менавіта бязглуздзіца і рускае «авось прорвемся» і рабілі яе надзвычай небяспечнай для соцень і тысяч людзей. Таму што гаворка ідзе пра махінацыі з уранам. Але ўсё гэта стала вядома толькі пасля заканчэння аперацыі.

Аператыўнікі службы дзяржаўнай бяспекі павінны былі зыходзіць з таго, што перад імі добра арганізаваная групоўка, прафесіяналы смяротнага бізнесу, а ў даным выпадку спецыяльна «працуюць пад Ваньку». А прафесіяналы, улічваючы шматмільённы кошт тавару і яго спецыфічны характар, рызыку зводзяць да мінімуму, арганізуючы двайную, трайную ахову як самога тавару, так і кур'ераў, якія яго перавозяць. Для даведкі зазначым: на сусветным рынку адзін кілаграм урану ацэньваюць у 150 тысяч долараў — у рублях гэта больш за 60 мільёнаў.

Грошы шалёныя. Нават у наш час гіперінфляцыі. Таму, калі старшы лейтэнант адной з воінскіх часцей Глазава Канюшчык прапанаваў работнікам прадпрыемства, якое займалася абагачэннем урану, падзарабіць «зялёных», тыя згадзіліся.

Не будзем гаварыць, у які момант Алег Ліхаманаў і Яўген Плюснін трапілі ў поле зроку адпаведных службаў. Апошнія цудоўна разумелі, што нашаму нармальнаму постчарнобыльскаму чалавеку ўран і задарма не патрэбен, а таму былі ўпэўнены: рынкі збыту група будзе шукаць за мяжой. Дзе ён выплыве, у садамаўскім Іраку ці добраўпарадкаванай Еўропе, і для якіх мэт будзе выкарыстаны, — далёка не апошнія пытанні, на якія трэба было знайсці і даць адказ.

І вось Ліхаманаў і Плюснін, запакаваўшы 3 кілаграмы ўрану ў звычайную гаспадарчую сумку, рушылі пасажырскім цягніком да граніцы. У Брэст. Сумка, якая па сутнасці была атамным рэактарам і выпраменьвала зусім не жартоўныя рэнтгены, у спадарожнікаў зладзеяў падазрэння не выклікала. Хлопцы былі кампанейскія, час бавілі за бутэлькай. Тыя, хто сачыў за маршрутам урану, больш за ўсё непакоіліся, каб хтосьці, проста кажучы, не сцягнуў у сяброў іх міні-рэактар, не падазраючы аб небяспецы, а галоўнае, каб, крый божа, груз пры перасадках ці іншых акалічнасцях не быў пашкоджаны. Справа ў тым, што ўран пры ўдары рассыпаецца ў пыл і сабраць яго ўжо практычна немагчыма. Таму аператыўным службам трэба было забяспечыць не толькі скрытнасць нагляду, але і нейкім чынам захаванасць грузу ад усялякіх непажаданых выпадковасцей.

У Брэсце ў арбіту КДБ трапляе мясцовы жыхар Алег Трафімук. Гэта да яго прыехалі Ліхаманаў і Плюснін. Кінулі сумку ў прыхожай, але гаспадар запратэставаў супраць таго, каб кватэру ператвараць у чарнобыльскі саркафаг: дзеці побач. Уран запакавалі ў слоік, вынеслі на балкон і сталі чакаць кур'ераў з-за мяжы. І яны прыехалі.

Збігнеў Марашчук і яго сябар пасяліліся ў гатэлі «Інтурыст», дзе і павінен быў адбыцца абмен урану на долары. Не будзем апісваць, як рыхтаваліся абодва бакі да аперацыі — гэта можа заняць дзесяткі старонак. Чытач нават з не вельмі багатай фантазіяй сам намалюе захапляльны сюжэт з групай захопу, звышсакрэтнасцю і асцярожнасцю, таргамі і расчараваннем. Як вынік адзначым: з боку праваахоўных органаў усё было зроблена на вышэйшым узроўні прафесіяналізму, без страляніны.

Далей былі будні з дзесяткамі і сотнямі «дзе?», «калі?», «каму?», «як?», «пачым?» і г. д. Адказы самі па сабе вельмі цікавыя і павучальныя, але следства працягваецца, таму мы ўстрымаемся ад залішняй дэталізацыі. Скажам толькі, што аднаго з палякаў адпусцілі з мірам дамоў. Ён не ведаў ні аб якім уране і некалькі дзён адпачынку ад сям'і патраціў на дэгустацыю такой колькасці розных напіткаў, што прыходзіў у прытомнасць толькі перад чарговай бутэлькай.

Пагаворым лепш пра дэталі, якія тычацца кожнага з нас. Бязладдзе і хаос, масавая злачыннасць, распад дзяржаў і іх інстытутаў, не абцяжараныя ведамі ахвотнікі да лёгкіх мільёнаў робяць заложнікамі сваіх памкненняў сваякоў, уласных дзяцей, нас з вамі. Ужо ў ходзе следства выявілася, што Ліхаманаў і Плюснін, выносячы ўран з завода, аблюбавалі для яго тайнік пад ваннай у інтэрнаце і, ад'язджаючы ў Брэст, пакінулі там «заначку» ў 2 кілаграмы. Можаце ўявіць, якой насычанасці «радонавыя ванны» прымалі насельнікі.

Усе, з кім даводзілася гаварыць пра гэту справу, падкрэслівалі, што поспеху садзейнічала зладжаная і скаардынаваная работа Міністэрства бяспекі Расіі, службы бяспекі Польшчы, Камітэта дзяржбяспекі Беларусі, Брэсцкай абласной і рэспубліканскай пракуратур. Але менавіта зладжанасць у данай канкрэтнай сітуацыі тых, хто стаіць на апошнім рубяжы, выявіла новыя праблемы ў міждзяржаўных адносінах.

Па-першае, парадак і дысцыпліна на так званых рэжымных аб'ектах з'яўляюцца далёка не ўнутранай справай той краіны, дзе гэты аб'ект знаходзіцца. Мы, у Беларусі, не можам быць раўнадушнымі, калі ў Расіі з ваенных заводаў сёння крадуць уран, а заўтра пацягнуць гатовыя ядзерныя боегалоўкі альбо цэлыя ракеты. І ўсё гэта транзітам хлыне праз нашу тэрыторыю.

Па-другое, тая ж Расія, краіны сусветнай супольнасці не зацікаўлены, каб наша рэспубліка была прахадным дваром, перавалачным пунктам для злачынных груп рознага калібру і магчымасцей. Не зацікаўлены і мы самі. Але зрабіць штосьці сур'ёзнае ў гэтым накірунку мы пакуль не ў стане. Наша граніца з Польшчай не абсталявана сучаснымі радыеметрычнымі прыборамі, для гандляроў смерцю яна амаль такая ж празрыстая, як і паміж дзяржавамі СНД. Напрыклад, зараз спецыялісты і тыя, хто лавіў злачынцаў, ламаюць галаву, як адправіць канфіскаваны ўран хаця б у Мінск. Па інструкцыі для гэтага патрэбны спецыяльныя машыны са свінцовымі кантэйнерамі, моцнае міліцэйскае і даішнае суправаджэнне. Калі з міліцыяй у Брэсце ўсё больш-менш нармальна, то са спецмашынамі цяжкавата. Тут мы падышлі да праблемы, якую некаторыя прапануюць вырашыць без залішняй дыпламатыі, паколькі сітуацыя ўжо не цярпіць. А іменна: звярнуцца да краін сусветнай супольнасці са зваротам. Маўляў, хочаце спаць спакойна, паважаныя спадары, дапамажыце абсталяваць мытню патрэбнымі прыборамі. Інакш вашы краіны, як і наша, могуць ператварыцца ў ядзерны сметнік.

Па-трэцяе, у час, калі ўсе дзеляцца, злачынцы яднаюцца. Зладжанасць дзеянняў праваахоўных органаў у данай канкрэтнай аперацыі хутчэй не правіла, а выключэнне з яго. Можна прывесці дзесяткі фактаў, калі, скажам, злачынца здзейсніў крадзеж у Беларусі, збег у Расію ці краіны Балтыі, і лічы — з канцамі. 90—95 працэнтаў зваротаў нашых следчых і пракурораў да сваіх калег у іншыя краіны застаюцца нават без адказу. Пра агульныя дзеянні і гаворкі няма. На такім фоне беспакаранасць, нахабнасць злачынцаў, а значыць, і рэцыдыўнасць становяцца звычайнай з'явай. Калі мы не хочам рана ці позна стаць ахвярамі, тэрмінова патрэбны міждзяржаўныя дамоўленасці па супрацоўніцтву праваахоўных органаў.

...З Польшчы вярнуліся нашы работнікі КДБ і пракуратуры. Разам са сваімі польскімі калегамі яны выявілі тайнік на кватэры ў Збігнева Марашчука. Частка ўрану канфіскавана, а астатняе Марашчук паспеў прадаць. Арыштавана 8 чалавек. Ваяж злодзеяў, пра які мы расказалі, быў апошнім. Але не першым. Значыць, уран ужо «гуляе» па Еўропе.

Міхаіл МІХАЕВІЧ.

г. Брэст.

Гісторыя без «белых плям»

Анатоль МЯСНІКОЎ

Усевалад Ігнатоўскі

ЛЁС І ТРАГЕДЫЯ

(Заканчэнне. Пачатак у №№ 244, 246, 247, 250).

Пайшлі ў ход сумна вядомыя і потым "закрытыя" рэцэнзіі на вершы народнага песняра, асабліва на тыя, у якіх ён разважаў аб суровай долі беларускага народа. Не дапамагала і гэта. І вось у ДПУ Купалу прапаноўваюць "выбар": альбо пагаджаешся быць абвінаваўцам, альбо...у Сібір.

Прыгнечаны такім паваротам спраў, Янка Купала піша пісьмо старшыні ЦВК БССР і аднаму са старшынь ЦВК СССР Аляксандру Чарвякову:

"Паважаны старшыня!

Яшчэ раз, перад смерцю, заяўляю, што я ні ў якой контррэвалюцыйнай арганізацыі не быў і не збіраўся быць.

...Быў толькі паэтам, які думаў аб шчасці Беларусі. Я паміраю за Савецкую Беларусь, а не за якую-небудзь іншую.

...Я вельмі прасіў бы рэабілітаваць мяне перад працоўнымі Савецкай Беларусі.

...Паміраю з цвёрдай верай у вечнае існаванне рэспублікі. Папрасіце ДПУ, каб не цягалі маю жонку. Яна таксама, як і я, ні ў чым не вінавата. Сваю бібліятэку перадаю Бел.дзярж.бібліятэцы.

Сардэчна дзякую за ўсё тое добрае, што для мяне зрабілі партыя і Сав.улада.

Паміраю, разумеючы, што лепш смерць фізічная, чым незаслужаная палітычная смерць.

Верагодна, такая доля паэтаў. Павесіўся Ясенін, застрэліўся Маякоўскі, ну і мне туды за імі дарога.

Шкадую толькі, што не змагу больш прымаць удзел у вялікім будаўніцтве, якое разгарнулі партыя і Сав.улада ў БССР.

Няхай жа жыве новае творчае жыццё для шчасця ўсяго чалавецтва.

Янка Купала.

Памылкі свае, тыя ці іншыя, я збіраўся выправіць, ды не паспеў.

Я.К."

Напісаўшы гэта пісьмо, Купала ўзяў вялікі паляўнічы нож і ўваткнуў яго глыбока ў свой жывот... Жонка Уладзіслава Францаўна была, на шчасце, дома і паспела ратаваць песняра.

Калі Янка Купала крыху ачуняў, да яго першым завітаў Усевалад Ігнатоўскі.

—Табе трэба жыць, Янка, — сказаў ён, абняўшы Купалу.— Ты ж у нас, беларусаў, адзін...

Шмат аб чым перагаварылі яны ў час таго апошняга спаткання.

Час не чакаў, і ролю ўяўнага кіраўніка "Саюза вызвалення Беларусі" супрацоўнікі ДПУ прапанавалі Ігнатоўскаму. Яму належала выступіць "абвінаваўцам" на адкрытым судовым працэсе, які быў ужо амаль поўнасцю "падрыхтаваны".

Аб тым, што было далей, са слоў жонкі Усевалада Макаравіча Марыі Арэф'евай расказала ў 1944 годзе газета "Раніца", якая выходзіла за межамі нашай краіны:

"...У тое ранне ён чуўся страшэнна знерваваным і змучаным допытамі ДПУ. Прыйшоўшы да яе на кухню, ён пачаў гаварыць, што ніколі не згодзіцца на тое, што яму прапануюць. Ён прасіў, каб яна не вельмі сумавала, калі з ім што здарыцца...

— Ці ж я буду горшая за іншыя жонкі? Куды вышлюць цябе, туды й я. Гэта ж нам з табою не пяршыня, — яна ўспомніла першую, царскую ссылку Ігнатоўскага (дарэчы, тады, у час ссылкі ў Аланецкую (Архангельскую) губерню, ён і ажаніўся на ссыльнай Марыі Арэф'евай — заўвага А.М.). — Што людзям — тое й нам.

Прафесар пяшчотна пацалаваў жонку і пайшоў да сябе ў кабінет.

Хутка пачуўся адтуль стрэл.

Ігнатоўскі ляжаў у крыві, без памяці, але яшчэ дыхаў. Жонка кінулася да тэлефона выклікаць хуткую дапамогу. Але раней, чымся хуткая дапамога, у дзвярах з'явіўся агент ДПУ. Сэрца жанчыны не вытрымала. Яна кінулася на яго і пачала выпіхаць са свае кватэры:

— Я цябе не клікала, кат! Прыбег цешыцца? Вон адгэтуль!

Але не з ейнай сілай было выпіхнуць ненавіснага ката з кватэры. Ды й па сходках падымаліся яшчэ двое...

Хуткая дапамога паспела шмат пазней ад спрытных агентаў ДПУ. Яны засталіся й пасля бесперапынна дзяжурылі ў доме. Відаць, іх непакоіла думка, што можа выбухнуць дэманстрацыя: яны ведалі, што У. Ігнатоўскага высока паважалі й горача любілі. Дзеля гэтага, абвясціўшы спачатку, што пахаванне адбудзецца а 2-й гадзіне вызначанага дня, яны загадалі выносіць цела ўжо а 10-й гадзіне раніцы.

Па бакавых брудных вуліцах Менску, амаль бегучы, панеслі труну... І калі пазней пачалі прыходзіць людзі, прыносіць вянкі — усё было даўно скончана..."

Так 4 лютага 1931 года абарвалася заўчасна жыццё Усевалада Макаравіча Ігнатоўскага.

Здзекі і гвалт над сабой гэты разумны і мужны чалавек да канца стрываць не змог. Гісторык і даследчык, ён добра ведаў, колькі тых здзекаў і гвалту перанёс ужо ягоны народ. Бязмежна ганарыўшыся роднай Бацькаўшчынай, ён не хацеў быць яшчэ адной ахвярай самадурства ўлад, тых, хто быў там, наверсе... Тым больш, што сапраўдную цану і ім асабіста, і іх справам Усевалад Макаравіч ведаў дакладна.

...Яго гістарычная і навукова-тэарэтычная спадчына яшчэ доўгі час не давала спакою падзёншчыкам ад савецкай і беларускай партыйнай гісторыі. І праз год, і праз два, і праз пяць гадоў пасля таго трагічнага стрэлу да прац Усевалада Макаравіча вярталіся — найперш тыя, хто пільна стаяў на варце "чысціні" айчыннай гісторыі.

У 1934 годзе выдавецтва Беларускай Акадэміі навук выпусціла ў свет манаграфію В. К. Шчарбакова "Класавая барацьба і гістарычная навука на Беларусі". Імя аўтара было не новым у навуковых колах рэспублікі. Якраз у год трагічнай смерці Ігнатоўскага Васіль Карпавіч Шчарбакоў замяніў яго ў вышэйшай навуковай іерархіі — стаў акадэмікам АН БССР. Падчас выхаду ў свет кнігі "Класавая барацьба і гістарычная навука на Беларусі" ён з'яўляўся віцэ-прэзідэнтам Беларускай Акадэміі навук і аднначасова — дырэктарам Інстытута гісторыі.

Па вялікаму рахунку манаграфію "Класавая барацьба і гістарычная навука на Беларусі" назваць навуковай, гістарычнай працай можна чыста ўмоўна. Бо ўсе свае довады, пасылкі, памкненні і "аргументы" аўтар скіроўвае на адно — "высвятленне адносін" са сваімі папярэднікамі па гістарычнай навуцы Беларусі, знарок адмахнуўшыся пры гэтым ад асноўнага закона любой навукі: Ісціна даражэй за ўсё! У Васіля ж Шчарбакова аргумент адзін: вывесці на "чыстую ваду" гісторыкаў, якія былі да таго часу трывала ахрышчаны ўжо нацдэмамі...

Ён робіць гэта самымі бруднымі і несумленнымі сродкамі і метадамі: з дапамогай падтасоўкі, махлярства, аплёўвання і г.д., і да т.п. Узгадаваны сталіншчынай, Шчарбакоў ніколі не быў гісторыкам і даследчыкам — ён проста адбываў падзёншчыну на ніве гістарычнай навукі.

Аб'ектам "крытыкі", а больш дакладна — нападак новаз'яўленага акадэміка сталі ў кнізе "Класавая барацьба і гістарычная навука на Беларусі" літаральна ўсе, хто паўтара дзесяцігоддзя і больш шчыраваў над дакументамі і матэрыяламі мінуўшчыны — як далёкай, так і самай блізкай. Гэта — Доўнар-Запольскі і Пічэта, Вальфсон і Ігнатоўскі, Канчэр і Мялешка, Ластоўскі і Цвікевіч, Турук і многія іншыя вучоныя. І мажа іх Шчарбакоў адной і той жа фарбай — чорнай, не бачачы (а больш дакладна — не жадаючы бачыць) у іх сваіх калег і папярэднікаў, даследчыкаў, што пакінулі ва ўдзячнай памяці беларусаў вялікі і адметны след, добрую спагаду да сябе...

Першая атака Шчарбакова — на Доўнар-Запольскага і Пічэту, якія, як вядома, стаялі каля вытокаў беларускай савецкай гістарычнай навукі. "З дапамогай гэтых двух гісторыкаў ,— дае ім віцэ-прэзідэнт АН БССР "сваю" характарыстыку, — і асабліва Доўнар-Запольскага групіруюцца сілы беларускіх нацыяналістычных гісторыкаў, ствараецца школа гісторыкаў Беларусі нацыянал-дэмакратаў (так у тэксце — заўвага А.М.), выхоўваюцца кадры беларускіх гісторыкаў-нацыяналістаў". І далей: "Найбольш віднымі прадстаўнікамі гэтай школы з'яўляюцца: Ластоўскі, Ігнатоўскі, Цвікевіч, Турук, Канчэр, Мялешка і рад іншых. Усе гэтыя гісторыкі пачынаюць пісаць свае працы, выпускаюць свае работы, актывізуюцца разам з актывізацыяй усёй беларускай нацыяналістычнай контррэвалюцыі. На гэтых работах выхоўваецца пэўная група моладзі, вырошчваюцца кадры гісторыкаў-нацдэмаў".

Не, не гістарычны гэта ход думкі, не ўзважаны і аргументаваны доказ сваіх канцэпцый... Хутчэй за ўсё — самы звычайны данос...

І вось Васіль Шчарбакоў бярэцца непасрэдна за Усевалада Ігнатоўскага:

"Нацдэмы-гісторыкі ідэалізавалі мінулае, прычым у некаторых выпадках гэта ідэалізацыя насіла жудасны характар.

Ігнатоўскі, напрыклад, пісаў, што "беларус нашага часу не можа прыбрацца так багата і цікава, як маглі прыбрацца яго продкі" (Ігнатоўскі. Кароткі нарыс гісторыі Беларусі, 1926, с. 20). Так піша Ігнатоўскі аб IX і X стагоддзях у гісторыі Беларусі, так ён піша аб тым перыядзе, калі князі з сваімі разбойніцкімі дружынамі грабілі насельніцтва направа і налева, калі цэлыя тысячы насельніцтва пад уплывам гэтых грабяжоў хаваліся ў лясах...

І вось аб гэтых князях-грабіцелях Ігнатоўскі піша ў такім, прыкладна, духу: "Шчыра працаваў князь (гэта Ізяслаў Полацкі ў XI стагоддзі — В.Шч.) для паляпшэння Полацкай тэрыторыі... Не ведаў ён праз усё сваё жыццё доўгае, што такое вольны час і адпачынак, і адкуль толькі ўзялося столькі палітычнага розуму, хітрасці, невычарпальнай энергіі і жвавасці ў гэтага работніка сівой старасветчыны" (Ігнатоўскі, с. 29).

Гэтымі радкамі, — піша далей Шчарбакоў, — Ігнатоўскі, бадай, перавысіў любога дваранскага гісторыка. Але ж гэтым літаральна прасякнута ўся яго кніжка. Ідэалізаваў Ігнатоўскі князей і той лад, які існаваў у перыяд зараджэння феадалізму. Ідэалізаваў ён, а з ім іншыя гісторыкі-нацдэмы, XVI стагоддзе, называючы яго "залатым векам" у гісторыі Беларусі, ідэалізаваў ён ідэолагаў паноў і купецтва накшталт Скарыны, ідэалізаваў і такіх ідэолагаў беларускай і польскай шляхты, якім з'яўляўся Кастусь Каліноўскі. Аб ім Ігнатоўскі пісаў: "На чале чырвоных стаіць адзін з выдатнейшых рэвалюцыянераў таго часу Кастусь Каліноўскі..."

Францыск Скарына — ідэолаг паноў і купецтва? Кастусь Каліноўскі — ідэолаг беларускай і польскай шляхты? Ну, хто, акрамя партыйнага гісторыка Васіля Шчарбакова, мог дадумацца да гэтага?! Ефрасіння Полацкая, Кірыла Тураўскі, Францыск Скарына, Смаляціч для яго — мракабесы і толькі, узведзеныя Доўнар-Запольскім і Пічэтам, Ігнатоўскім і Канчэрам у ранг "выдатных культурных дзеячоў". З гэтым, на думку Шчарбакова, трэба было бязлітасна змагацца...

Ацэнкі тут, як і заўсёды ў гісторыі, расставіў час. І адносна Полацкай, і адносна Тураўскага, і адносна Скарыны...

Адносна Ігнатоўскага — таксама.

Зноў і зноў перачытваю радок у Беларускай Савецкай Энцыклапедыі: "...Разглядаў гістарычныя падзеі з нацыяналістычных пазіцый..." Дык з якіх, усё ж: нацыяналістычных ці нацыянальных?!

Ярлыкам "нацыяналістычнага", "нацдэмаўскага" звыш шасцідзесяці гадоў кляймілася ў нашым жыцці ўсё, што мела нацыянальны каларыт, нават нязначнае нацыянальнае, выключна беларускае адценне — у літаратуры і гісторыі, філасофіі і філалогіі, нават у выступленнях і звычайных людскіх размовах. Колькі людзей пацярпела з-за гэтага— сумленных і ні ў чым не вінаватых...

Праявы патрыятызму, самыя невялікія спробы адстаяць нацыянальныя інтарэсы расцэньваліся адназначна — нацыяналізм. І наўрад ці падлічыць хто калі-небудзь, якія вялікія і непапраўныя страты нанесены гэтым беларускай нацыянальнай справе!

...Толькі у лістападзе 1990 года, амаль што з дзесятай спробы-прапановы кіраўніцтва Акадэміі навук рэспублікі, некаторых вядомых вучоных-грамадазнаўцаў, "справа" Усевалада Ігнатоўскага была, нарэшце, вырашана... Кампартыя Беларусі ў асобе бюро адмяло неабгрунтаваныя абвінавачванні, зняло надуманыя ярлыкі з выдатнейшага чалавека, найсвятлейшага вучонага. Хоць, прынамсі, далёка не ўсе пагадзіліся з рэабілітацыяй Усевалада Макаравіча: адзін "вучоны-гісторык" — Адам Залескі, той самы, які звыш дваццаці гадоў (!) закідваў партыйны штаб квазінавуковымі (выраз доктара гістарычных навук Уладзіміра Міхнюка) довадамі і аргументамі аб "прыналежнасці" Ігнатоўскага да нацдэмаўшчыны, зноў пачаў пастаўляць у рэдакцыі газет і часопісаў свае палітычныя даносы... Дзякуй Богу, на вуліцы быў іншы час... Праўда, не абышлося без парадоксаў і ў былым "белым" партыйным доме: бюро ЦК КПБ пастанавіла "аднавіць У.М.Ігнатоўскага ў радах КПСС з моманту ўступлення ў партыю"... Дзіўна і здзекліва — аднначасова: аднавіла ў партыі нябожчыка, якога сама ж партыя затравіла, накіравала, як кажуць у народзе, на той свет!

Імя і справа Усевалада Макаравіча вернуты народу. І ў гэтым самае вялікае праяўленне ісціны, справядлівасці. Такімі людзьмі Беларусь павінна ганарыцца...

ТЭАТР МУЗЫЧНЫХ АСАЦЫЯЦЫЙ «МЕТАМАРФОЗЫ» самы малады сярод творчых калектываў Мінска. У акцёрскім складзе прафесійныя майстры і студэнты інстытута культуры. Галоўная рыса новага калектыву ў тым, што ён не чакае, пакуль для яго будзе створана сцэна. Працягваючы традыцыі беларускага вандроўнага тэатра, артысты «Метамарфозы» з лёгкасцю пускаюцца ў шлях, выступаюць у розных гарадах рэспублікі і за яе межамі.

Безумоўным поспехам лічаць гледачы спектакль, створаны па песнях Ігара Талькова. Маладыя майстры здолелі ўвасобіць на сцэне сістэму філасофска-этычных поглядаў вядомага спевака, паэта, кампазітара.

НА ЗДЫМКАХ: у ролі Ігара Талькова артыст Ігар Абрамовіч; сцэна са спектакля.

Яўген ПЯСЕЦКІ.

КАНФІСКАВАЦЬ, КАБ ПОТЫМ «ЗАГНАЦЬ»?..

Нішто не прадказвала буры той раніцай, калі народныя дэпутаты Ашмянскага раённага Савета сабраліся на сваю чарговую сесію. Відаць, у традыцыйна спакойным рэчышчы прайшла б і сама сесія, калі б у парадак дня не ўключылі пытанне аб ходзе выканання рашэння райвыканкома ад 27 лістапада 1990 года «Аб парадку забеспячэння кантролю на тэрыторыі раёна за вывазам прамысловых і харчовых тавараў і іншых грузаў за межы Рэспублікі Беларусь і іх продажам у сувязі з канфіскацыяй».

Як вядома, з 1 лістапада 1990 года дзейнічае Закон «Аб часовых мерах па ахове спажывецкага рынку Рэспублікі Беларусь». Быў распрацаваны і механізм яго рэалізацыі. Быццам бы прадугледжана галоўнае. Міліцыя затрымлівае на мяжы з Літвой забароненыя да вывазу з нашай дзяржавы тавары і каштоўнасці. Пасля рашэння суда канфіскаваныя тавары ў сямідзённы тэрмін ацэньваюцца спецыяльнай камісіяй. Гэты акт на працягу трох дзён зацвярджаецца кіраўніком дзяржаўнай падатковай інспекцыі і перадаецца ў арганізацыю, якая забяспечвае захоўванне тавараў. Па гэтай жа цане ён і рэалізуецца праз вызначаныя выканкомам райсавета гандлёвыя кропкі.

І закруцілася кола. Жадаючых пагрэць рукі на дэфіцыце аказалася нямала. Магутным патокам праз розныя арганізацыі і гандлёвыя кропкі раёна паліліся канфіскаваныя трактары, аўтамабілі, прычэпы і запчасткі да іх, тэлевізары і халадзільнікі, пральныя машыны і веласіпеды, мэбля і будаўнічыя матэрыялы, відэа-, і аўдыётэхніка, электратавары і каляровыя металы, тэкстыль і прадукты харчавання... Карацей кажучы, усё тое, чаго так не хапае на нашым збяднелым рынку.

Праўда, гэты паток чамусьці ішоў па невядомым для асноўнай масы жыхароў раёна рэчышчы. Нават не ўсе з кіраўніцтва райвыканкома дапускаліся да святая святых—інфармацыі аб лёсе канфіскаваных тавараў. «Гэтым пытаннем займаецца падатковая інспекцыя, а яна раённаму кіраўніцтву не падпарадкавана»,—такую пазіцыю заняў старшыня райсавета У. Яфімчык.

Сапраўды, існуе адпаведная інструкцыя, якая ўскладае на падатковую інспекцыю кантроль за перадачай на захоўванне і рэалізацыяй канфіскаваных тавараў. Аднак У. Яфімчык не мог не ведаць, што заканадаўства рэспублікі надзяліла раённыя Саветы правам кантролю за выкананнем актаў вышэйстаячых органаў усімі размешчанымі на гэтай тэрыторыі прадпрыемствамі і арганізацыямі.

Смялей аб гэтай праблеме дэпутаты загаварылі пасля таго, як У. Яфімчыка на пасадзе старшыні райсавета змяніў М. Якубоўскі.

Была створана спецыяльная дэпутацкая камісія пад кіраўніцтвам П. Ткачова. У той жа час па дэпутацкаму запыту народнага дэпутата Рэспублікі Беларусь А. Лябедзькі і шматлікіх скаргах былога работніка раённай падатковай інспекцыі І. Зянкевіча ў Ашмянах працавала некалькі камісій па лініі Міністэрства ўнутраных спраў, пракуратуры, дзяржаўнай падатковай інспекцыі па Гродзенскай вобласці. Аднак кропка над «і» так і не была пастаўлена.

Пасля таго, як чарговая скарга І. Зянкевіча трапіла ў Кантрольную палату Рэспублікі Беларусь, у работу ўключыўся і аўтар гэтых радкоў. І вось—сесія раённага Савета, на якой па прадстаўленню інспекцыі Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь па Гродзенскай вобласці намячалася зняць заслону сакрэтнасці са шматлікіх махінацый з дэфіцытнымі таварамі. А парушэнняў заканадаўства хоць адбаўляй.

У раённым аддзеле ўнутраных спраў, напрыклад, не могуць адшукаць дакументы на затрыманне тавараў і матэрыяльных каштоўнасцей за два апошнія месяцы 1990 года. Акты догляду складаліся абы як, у іх нярэдка не ўказвалася, каму і з якой мэтай прададзены затрыманыя грузы, невядома, хто канкрэтна здаў і прыняў іх на захоўванне.

Больш за 50 разоў за 9 месяцаў сёлетняга года парушаліся тэрміны захоўвання затрыманай сыравіны і прадукцыі. Каля трох месяцаў у РАУС незаконна захоўвалася затрыманая аўтамашына ВАЗ-2107. А 14 кастрычніка на КПП выявілі два грузавікі з 60 тонамі медзі, якія пасля затрымання прастаялі ў чыстым полі амаль два тыдні.

Не супраць работнікі міліцыі і пакарыстацца затрыманым бензінам, не чакаючы рашэння суда і ацэначнай камісіі. За паўгода такім чынам было рэалізавана 400 літраў 93-га і 980 літраў 76-га бензіну.

Сёлета ў кожным чацвёртым выпадку тавары і каштоўнасці накіроўваліся на захоўванне не ў тыя ўстановы і арганізацыі, пералік якіх вызначаны райвыканкомам. З маўклівай згоды былога кіраўніка райсавета ў гэтай сферы непадзельна гаспадарнічаў начальнік падатковай інспекцыі А. Мароз. Захацеў—і тройчы незаконна, падмяняючы сабой суд, канфіскаваў харчовыя тавары. Вырашыў—і накіраваў іх у рэалізацыю ў абход існуючай інструкцыі. Пажадаў—і ў парушэнне распараджэння раённага Савета замяніў старшыню ацэначнай камісіі.

Адным з «шэдэўраў» дзейнасці А. Мароза стала адмена яшчэ аднаго рашэння выканкома. У канцы 1990 года пастановай суда быў канфіскаваны аўтамабіль ВАЗ-2101 (дзяржнумар Д46-34 ЛК). Выканком вырашыў прадаць яго раённаму аддзелу народнай адукацыі. І зноў А. Мароз — сам сабе галава! Ён вырашае перадаць яе ў свабодны продаж. І калі б гэтым самым ашчаслівіў каго-небудзь са сваіх землякоў, якія не адзін год прастаялі ў чарзе на аўтамабіль, яшчэ б паўбяды. Але... Ніхто сёння не можа зразумець, на якой падставе ў чэрвені мінулага года ўладальнікам машыны аказаўся Г. Шупак з Ваўкавыска.

Назіраючы за дзеяннямі кіраўніка, адпусцілі тармазы і яго падначаленыя. Работнікі падатковай інспекцыі І. Буйноўская, Г. Селязнёва, В. Свіла злоўлены на махінацыях з набыццём канфіскаваных тавараў. А ў адносінах да былога галоўнага інспектара І. Зянкевіча пракуратура раёна ўзбудзіла крымінальную справу.

А ўжо як ацэньвалі канфіскаваныя тавары! У красавіку сёлетняга года 760 бляшанак згушчонага малака коштам 13 рублёў 50 капеек кожная рэалізавалі па 3 рублі 30 капеек. У маі ацэньваюць і накіроўваюць у продаж 560 пачкаў цыгарэт па цане 7 рублёў за кожны — гэта акцыя адымае ў дзяржавы 4.480 рублёў. Такім жа чынам на фотаапаратах «Элікон» дзяржава аказалася падманутай на 1.500 рублёў, на халадзільніках — яшчэ на 9 тысяч рублёў.

Апошнім часам на мяжы раёна сталі затрымліваць усё большую колькасць каляровых металаў. Здавалася б, падатковая інспекцыя як галоўны кантралёр павінна была першай кінуцца ў бой за яго захаванасць і рацыянальнае выкарыстанне. Дзе там... Не захацеў кіраўнік аграпрамзабеспячэння П. Несцер прыняць на захоўванне метал (што яму даручана рашэннем выканкома) —і не трэба. Вязуць каштоўнейшую сыравіну абы куды...

А ў выніку падобнай абыякавасці за дзевяць месяцаў украдзена каляровых металаў прыкладна на 2,5 мільёна рублёў. Нават пасля вышэйпамянёнай сесіі райсавета з пракуратуры раёна паступіла інфармацыя аб тым, што крадзяжы металу працягваюцца.

Цікавая склалася сістэма. Начальнік РАУС дасылае пісьмы кіраўніку падатковай інспекцыі аб тым, як дрэнна працуе інспекцыя. А падатковая інспекцыя ў сваіх петыцыях пераконвае міліцыю, быццам ва ўсіх бедах вінаватыя толькі супрацоўнікі праваахоўных органаў.

9 снежня 1991 года судом канфіскаваны два аўтамабілі ГАЗ-66. Спачатку кожны з іх быў ацэнены ў 150 тысяч рублёў, паколькі на дзень канфіскацыі машыны не былі ў эксплуатацыі і знаходзіліся ў тэхнічна спраўным стане. Аднак 9 сакавіка сёлетняга года абодва аўтамабілі былі ацэнены ўжо ў 75 тысяч рублёў, а 13 мая адзін з іх—у 37 тысяч. Прычына — рухавікі размарожаны, машыны разукамплектаваны. З-за падобнага, мякка кажучы, галавацяпства адказных службовых асоб дзяржава страціла 188 тысяч рублёў, аднак ніхто за гэта не адказаў, матэрыяльныя страты не кампенсаваны.

Вяртаючыся да сесіі райсавета, падкрэслю, што запрошаны на трыбуну А. Мароз паводзіў сябе нясціпла і нават не зрабіў спробы самакрытычна падысці да ўласных учынкаў. Вынікі: з 47 дэпутатаў 40 выказаліся за ўзбуджэнне хадайніцтва перад дзяржаўнай падатковай інспекцыяй па Гродзенскай вобласці аб вызваленні А. Мароза ад займаемай пасады, 6 дэпутатаў устрымаліся і толькі адзін быў супраць. Сесія выказалася за вызваленне ад пасад і іншых асоб, якія злоўжывалі службовым становішчам.

Ну, а што датычыць былога кіраўніка райсавета У. Яфімчыка, дык ён цяпер працуе начальнікам Ашмянскай мытні. Хаця менавіта за яго спінай, як адзначалася на сесіі райсавета, чынілася беззаконне. Дык ці не перанясе ранейшыя метады ў мытную структуру?

Уладзімір НІСЦЮК,
вядучы кантралёр інспекцыі Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь па Гродзенскай вобласці.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту У. СЫЧОВА.

Трэці квартальны конкурс рашэнняў

Заданне № 9
Ю. Беражны (Арол), В. Гебельт (Ліда), С. Цырулік (Гродзенская вобласць)

а).
Белыя: Крg8, Фf7, Лa3, Лh3, Кc6 (5).
Чорныя: Крd3, Фb3, Лc7, Лd2, Cg4, Кe3, Кf3, пп. a4, a5, b2, d4, f2, f4, g5 (14).
б) Блізня: белая пешка на d 4.
Каапэратыўны мат за 2 хады.

Заданне № 10 (апошняе)
Ю. Беражны (Арол)

Белыя: Крh6, Фa2, Лe4, Лg6, Cb1, Кf7, п. g7 (7).
Чорныя: Крf5, Лf2, Лh2, Ch4, Кe2, пп. c5, e6, e7, f6, g2, g4 (11).
Адваротны мат за 3 хады.

УВАГА!

У заданні № 5 з трэцяга квартальнага конкурсу рашэнняў— мат за 4 хады і аўтар задачы В. Іваноў, а ў заданні № 6— мат за 11 хадоў, а твор В. Каташука.

ЭЦЮДЫ—ЛАЎРЭАТЫ КОНКУРСАЎ

Пазнаёмцеся з цікавымі змястоўнымі творамі беларускага майстра эцюда Івана Бондара, які жыве і працуе ў Ганцавічах.

Падведзены вынікі IV каманднага першынства свету па шахматнай кампазіцыі. Па раздзелу эцюдаў твор І. Бондара на першым месцы.

Выйгрыш.
1. d8 Ф Лh2+ 2. Фh4 Лg2 3. Ф:f4 Лh8+ 4. Фh6 Лg8 5. Фf6! Лh2+ 6. Фh4 Лg2 7. Фb4+ Крa1 8. Фf4 Лh8+ 9. Фh6 Лg8 10. Фf6 Лh2+ 11. Фh4 і выйгрыш.

У выніку гульні адна і тая ж фігура шматразова звязваецца і развязваецца.

Вядомы вынікі і міжнароднага конкурсу эцюдаў, які праводзіўся ў Грузіі. Два эцюды І. Бондара атрымалі станоўчыя водгукі.

Белыя: Крb4, Лg3, Лh3, Кa5, пп.: a2, c5 (6).
Чорныя: Крa7, Ce1, пп.: b7, c6, d2, d7 (6). Нічыя.
1. К:c6+ bc 2. Лa3+ Крb7 3. Крa4 d1Ф+ 4. Лhb3+ Кр~—пат.

У лёгкай форме выканана складаная тэма «замураванне адной ладдзі пры звязцы другой».

Белыя: Крc1, Фa8, пп: b2, c2, f2 (5).
Чорныя: Крa4, Фa7, пп: a5, a6, b7, e2 (7). Нічыя.
1. Фe8 Ф:f2 2. Фe4+ b4 3. Фe8+ b5 4. Крb1 e1Ф+ 5. Ф:e1 Ф:e1+ 6. Крa2 b3+ 7. cb+ Кb4— пат белым, калі 6... Фa1+ 7. Крa1 b3 8. c3 b4 9. c4—пат чорным... Сінтэз чорна-белых матаў—выдатная задума аўтара.

На конкурсе мініяцюр (Нікалаеў—200) наступны эцюд атрымаў другі прыз:

Белыя: Крa7, Cc5, Ch3, п. b2 (4).
Чорныя: Крb5, пп: c2, d4 (3).
1. Ca3! Крa4 2. Cd7+ Крb3 3. Ce6+ Крa4 4. Cd6! c1Ф 5. b3+ Крa5 6. Cd7 Фc3 7. b4+ Ф:b4 8. Cc7+ Фb6+ 9. C:b6 і выйгрыш.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

22 снежня

Беларускае тэлебачанне

16.30. Беларуская літаратура. 9 клас.
17.00. Фільм-канцэрт.
17.20. Мультфільмы.
18.00. Дак. фільм «Маята».
18.30. Мемарыял Я. Новікава па цяжкай атлетыцы.
19.00. Абласныя навіны (Віцебск).
19.10. Эканамічная хваля. «Каму сарока кашу варыла?» Праблемы дзіцячага харчавання. Прамая лінія.
20.10. «Тэра-92». Роздум пасля І Міжнароднага сельскагаспадарчага кірмашу ў Горках.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. Тэлебіржа.
21.40. «Рыцары неба». Маст. фільм. 16-я серыя.
22.10. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — НІКа; беларускія музычныя весткі.

Канал «Астанкіна»

16.00. «440 герц».
16.45. Прэс-экспрэс.
17.00. Навіны.
17.25. «Астанкіна» прадстаўляе...
18.00. «Вяртанне ў Эдэм». Маст. фільм.
18.45. Мініяцюра.
18.55. Тэма.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Маст. фільм «Пустыня». 1-я серыя.
21.45. Ваеннае рэвю.
22.15. «Пазнаеш, хто я такі?»
22.25. Каханне з першага позірку. У перапынку **(23.00)** — Навіны.
23.55. «Імперыя». Маст. фільм. 5-я серыя.
0.45. «Жыла-была мара». Фільм-канцэрт.

Канал «Расія»

16.00. Там-там навіны.
16.15. Урал-ТБ.
17.00. «Цела — храм душы». Школа выжывання.
17.20. Парламенцкі веснік.
17.35. Адзін дзень цяжкага двара.
18.15. Спявае Ігар Крастоўскі.
18.25. «Прыгоды Эн і Эндзі». Мультфільм.
19.00. Весткі.
19.20. Рэклама.
19.25. «Сапраўдныя дэтэктывы». Маст. фільм.
20.25. «Няма дзе схавацца». Фільм тэлевізійнага цыкла «Шпіёны». (Сі-бі-эс).
20.55. «Выратаванне 911».
22.00. Весткі.
22.25. Спартыўная карусель.
22.40. На сесіі ВС Расіі.
23.10. Баль Эдзіты П'ехі.

23 снежня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Сем азёраў». Кінанарыс.
9.00. Беларуская літаратура. 9 клас.
9.30. «Рыцары неба». Маст. фільм. 14-я серыя.
10.00. Дак. фільмы «І расказала возера», «Талінскі заапарк».
11.00. «Аварыя» — дачка мента». Маст. фільм.
16.35. Фільм — дзецям. «Лапландскія казкі».
17.50. «Правіцель Турапута». Мультфільм.
18.00. Праблемы канверсіі на Брэсцкім радыётэхнічным заводзе.
18.30. Дак. фільм «Вогненныя пацеркі».
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.15. Прафсаюзы: праблемы, каментарыі.
19.50. Якія мы гаспадары? Харчовыя прадпрыемствы Слуцка.
20.15. Фрэска. Фільм-канцэрт.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.30. «Рыцары неба». Маст. фільм. 17-я серыя.
22.05. НІКа.
22.20. «Аварыя» — дачка мента». Маст. фільм.

Канал «Астанкіна»

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.45. Фірма гарантуе.
8.00. Навіны.
8.20. «Імперыя». Маст. фільм 5-я серыя.
9.10. «440 герц».
9.50. «Па святых мясцінах...» Чарнігаўскі скіт.
10.50. «Звычайныя небяспечныя прыгоды». Мультфільм.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. «Багатыя кварталы». Маст. фільм (Францыя). 2-я серыя.
12.40. «А ў цябе ёсць сонца?» Мультфільм.
12.55. «Цётка Маруся». Маст. фільм. 2-я серыя.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Тэлемікст.
15.15. «Чараўнік Ізумруднага горада». Мультфільм. 5-я і 6-я серыі.
15.55. «Настасся». Дак. фільм.
16.05. Шмат музыкі.
16.45. Прэс-экспрэс.
17.00. Навіны.
17.25. «Цяпло душы тваёй» (Мінск).
18.00. Маст. фільм «Вяртанне ў Эдэм».
18.50. Студыя «Палітыка» паказвае.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Маст. фільм «Пустыня». 2-я серыя.
21.55. Чорная скрыня.
22.25. «Аўтасалон-92» у Маскве. У перапынку **(23.00)** — Навіны.
0.00. «Імперыя». Маст. фільм. 6-я серыя.
0.50. «Джаз у кішэні».

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. Час дзелавых людзей.
8.00. «Сола ў Кёльне». Леў Копелеў.
8.30. Фарс-мажор.
11.00. «Рабочы пасёлак». Маст. фільм. 1-я серыя.
12.05. Настальгічныя вячоркі.
12.35. «Т. Ін. Ка».
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
15.00. Сігнал.
15.15. Акно.
15.45. Ваш прыватызацыйны чэк.
16.05. Там-там навіны.
16.20. Далёкі Усход.
17.05. Хрысціянская праграма.
17.35. Апазіцыя.
18.15. Мульці-пульці. «Я вярнуся да цябе дажджом».
18.25. «Хэнк — вартавы сабака». Мультфільм.
19.00. Весткі.
19.25. «Воўк». Маст. фільм.
21.15. Крымінальныя паведамленні.
21.25. «Халодныя ўраўненні».
22.00. Весткі.
22.25. Спартыўная карусель.
22.40. На сесіі ВС Расіі.
23.10. «Выратаванне 911».

ЗГУБЛЕНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ ўдзельніка ліквідацыі аварыі на ЧАЭС № 904551 лічыць НЕСАПРАЎДНЫМ.

СП «ІНФАТЭХ» (г. Гомель) аб'яўляе аб сваёй ЛІКВІДАЦЫІ. Прэтэнзіі прымаюцца на працягу 2-х месяцаў ад даты аб'явы.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. Рэдакцыйная калегія: У. ЛАПЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда». ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін — 32-60-13, дзяжурны па нумары, па рэкламе і аб'явах — 32-35-91. Тэлефакс: 32-22-03.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Тыраж 81.098. Індэкс 63850. Зак. № 251. Выходзіць 250 разоў на год. Нумар падпісаны ў 21.00.
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12